

Strategia Rozwoju Gminy Kroczyce na lata 2015-2020

Opracowanie

Biuro Doradcze ALTIMA s.c.

Data opracowania

Kwiecień 2015

Spis treści

1	Istota i znaczenie Strategii dla rozwoju gminy	3
2	Cele zarządzania strategicznego	5
3	Charakterystyka sytuacji w gminie	8
3.1	Położenie	8
3.2	Demografia	9
3.3	Uwarunkowania środowiskowe, struktura gruntów	14
3.4	Atrakcyjność turystyczna, oferta kulturalna i rekreacyjna	16
3.5	Rolnictwo	21
3.6	Gospodarka, bezrobocie	22
3.7	Infrastruktura techniczna i społeczna	24
4	Analiza SWOT/TOWS	27
5	Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy	37
6	Wizja i misja rozwoju gminy - główne przesłanie rozwojowe	38
7	Cele i kierunki rozwoju gminy	40
8	Komplementarność strategii z politykami sektorowymi państwa, regionu i gminy ...	46
9	Planowane projekty strategiczne	52
10	Potencjalne źródła finansowania	53
10.1	Środki Własne	53
10.2	Bankowe i pozabankowe instrumenty finansowe	53
10.3	Fundusze Strukturalne	53
10.4	Umowy z podmiotami ESCO	55
10.5	Partnerstwo publiczno-prywatne	55
11	Wskaźniki	57
11.1	Wskaźniki produktu i rezultatu	57
11.2	Wskaźniki oddziaływania	65
12	Wdrażanie strategii	66
13	Polityka promocji i komunikacji	67
14	Monitoring i aktualizacja	69
15	Spis rysunków i tabel	70

1 Istota i znaczenie Strategii dla rozwoju gminy

W aktualnych warunkach rynkowych jednostki samorządu terytorialnego przestały pełnić jedynie funkcje jednostki osadniczej oraz organizmu społecznego i postrzegane są jako pełnosprawni uczestnicy rynku, prowadzący różnorodną działalność (w tym działalność zarobkową), posiadający określone zasoby (materialne i niematerialne) i konkurujący z innymi podmiotami (innymi jst). Działalność gminy na rynku konkurencyjnym skupia się przede wszystkim na konieczności:

- zapewnienia mieszkańcom gminy możliwie najlepszych warunków życia,
- zapewnienia podmiotom gospodarczym i rolnikom możliwie najlepszych warunków do prowadzenia działalności,
- konsekwentnego podnoszenia atrakcyjności gminy jako potencjalnego miejsca zamieszkania i potencjalnego miejsca przyjaznego do prowadzenia działalności gospodarczej/rolniczej.

Implementacja wymienionych działań oparta powinna zostać na konkretnym planie, którego konsekwentna realizacja warunkuje sukces rozwoju gminy. Ogólny plan rozwoju gminy, w perspektywie długookresowym określa strategia rozwoju.

Strategia rozwoju to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja rozwoju, ukierunkowana na:

- maksymalne wykorzystanie potencjału rozwojowego danej jednostki organizacyjnej,
- stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej.

W warunkach rynkowych strategia musi przede wszystkim uwzględniać interes nadrzędnej grupy interesariuszy - mieszkańców gminy.

Niniejsza strategia będzie w latach 2015-2020 centralnym punktem odniesienia, według którego kształtowane będą plany zrównoważonego rozwoju Gminy Kroczyce. Strategia jest głównym wyznacznikiem powodzenia lub niepowodzenia jednostki organizacyjnej w perspektywie kilkuletniej. Autorzy strategii podkreślają, że Władze Gminy Kroczyce podjęły słuszną decyzję o konieczności kształtowania założeń strategicznych w oparciu o autentyczne możliwości rozwoju gminy. Zdefiniowane kierunki działań są realne do osiągnięcia w perspektywie kilkuletniej i nie stanowią nadinterpretacji planów, które nie mogłyby zostać zrealizowane ze względu na ograniczenia budżetowe gminy, brak bezpośredniego wpływu gminy w danym obszarze, etc.

Ponadto podkreślić należy, że plany strategiczne gminy korespondują z założeniami priorytetowych tematów funduszy unijnych, które dysponowane będą w perspektywie

finansowej na lata 2014-2020. Warunkiem aplikowania o środki unijne jest m.in. zgodność projektu z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym (a więc niniejszą strategią), regionalnym (dokumenty na poziomie województwa śląskiego), krajowym oraz unijnym. Co do zasady wszystkie założenia strategii jednostki samorządu terytorialnego powinny być spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu (poziom regionalny, krajowy i europejski).

2 Cele zarządzania strategicznego

Dobrze przygotowana i efektywnie wdrażana strategia pozwala:

- optymalizować decyzje władz lokalnych w długim horyzoncie czasowym (w przypadku Gminy Kroczyce do roku 2020),
- prowadzić spójną i racjonalną politykę lokalną,
- sprawnie zarządzać gminą.

Wdrożenie wymienionych działań umożliwia dostosowanie funkcjonowania kierunków rozwoju gminy do realiów zewnętrznych zarówno w skali mikro (Gmina Kroczyce oraz jej bezpośrednie otoczenie), jak i w skali makro (uwarunkowania regionalne, krajowe oraz międzynarodowe). Konsekwentne wdrażanie założeń strategii to warunek niezbędny do efektywnego wykorzystywania pojawiających się szans rozwojowych i wzmocnienia pozycji konkurencyjnej gminy. Koncentracja na sformułowanych celach strategicznych i kierunkach działań pozwala na właściwe wykorzystywanie potencjału gminy oraz wydajną inżynierię finansową, umożliwiającą montaż środków pochodzących z różnych źródeł (środki własne, fundusze unijne, kredyty, obligacje, itp.).

Zarządzanie strategiczne obejmuje zasadniczo następujące elementy:

- definiowanie strategii,
- wdrażanie strategii,
- monitoring strategii,
- aktualizacja strategii.

Rysunek 1 Proces zarządzania strategicznego w gminie

Źródło: Opracowanie własne

Opracowanie niniejszego dokumentu wypełnia pierwszy z wymienionych kroków, tj. definiowanie strategii. Kolejne kroki zależne są od skutecznych działań władz samorządowych. Wobec zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych (otoczenie) oraz wewnętrznych (gmina), prowadzony na bieżąco bądź w regularnych odstępach czasowych monitoring strategii powinien potwierdzać zasadność zdefiniowanych celów i kierunków rozwojowych, albo też sygnalizować konieczność dokonania korekt. Ze względu na dynamikę zmian otoczenia, nieodzownym elementem strategicznego zarządzania jednostką gminną jest weryfikacja (monitoring) przyjętych założeń oraz ich aktualizacja, czyli dostosowanie do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych.

Definiowanie strategii przebiegało zgodnie z niniejszym uproszczonym schematem:

- analiza otoczenia społeczno-gospodarczego gminy,
- przeprowadzenie analizy SWOT/TOWS,
- zdefiniowanie misji i wizji rozwoju gminy,
- zdefiniowanie założeń strategicznych.

Dane wyjściowe służące do opracowania analizy otoczenia społeczno-gospodarczego pozyskano z następujących źródeł:

- Urząd Gminy Kroczyce,
- jednostki organizacyjne Gminy Kroczyce,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu.

Niniejsza Strategia Rozwoju Gminy Kroczyce na lata 2014-2020, stanowi istotny element szeroko pojętego marketingu terytorialnego, skierowanego na zaspokajanie potrzeb i spełnienie oczekiwań obecnych i potencjalnych mieszkańców, a także na promocję i podnoszenie konkurencyjności gminy w celu zapewnienia długofalowego rozwoju. Konkurencyjność należy rozumieć w tym kontekście jako widoczną przewagę lub próbę dążenia do wyrównania potencjału gmin sąsiednich w zakresie:

- atrakcyjności gminy jako obecnego i potencjalnego miejsca zamieszkania,
- atrakcyjności gminy jako obszaru sprzyjającego rozwojowi podmiotów gospodarczych i działalności rolniczej,
- atrakcyjności turystycznej i kulturalno-rekreacyjnej gminy.

Potrzeby interesariuszy niniejszej strategii ulegają modyfikacjom, wraz z postępującym rozwojem gminy i zachodzącymi na jej terenie zmianami warunków życia czy prowadzenia działalności gospodarczej. Wyznaczone w ramach niniejszej strategii cele i kierunki działań mają na celu optymalizację wykorzystania aktualnie dostępnych zasobów, umożliwienie

zdobycia nowych zasobów, a także poprawę skuteczności i jakości działań realizowanych w celu zaspokojenia potrzeb i pragnień społeczności lokalnej. Jako podstawowe cele strategicznego procesu zarządzania gminą należy wskazać:

- poprawę warunków życia społeczności lokalnej, we wszystkich aspektach jej funkcjonowania,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy oraz wielopłaszczyznową eksploatację dostępnych zasobów w celu stworzenia przewagi konkurencyjnej, umożliwiającej efektywne współzawodnictwo z jednostkami o charakterze konkurencyjnym (zarówno pod względem lokalizacyjnym, jak i dostępnego potencjału).

3 Charakterystyka sytuacji w gminie

3.1 Położenie

Gmina Kroczyce leży w północnej części powiatu zawierciańskiego w województwie śląskim. Terytorium gminy położone jest na północny wschód od Zawiercia przy trasie łączącej Śląsk z Kielcami. Gmina Kroczyce sąsiaduje:

- od północy - z gminą Niegowa należącą do powiatu myszkowskiego,
- od strony zachodniej - z gminą Włodowice,
- od południa - z gminami Zawiercie, Ogrodzieniec, Pilica i Żarnowiec,
- od wschodu - z gminami Irządze i Szczekociny.

Powierzchnia gminy, w skład której wchodzi 20 sołectw, wynosi 110,15 km².

Rysunek 2 Położenie Gminy Kroczyce na tle Powiatu Zawierciańskiego

Źródło: UG Kroczyce

W skład Gminy Kroczyce wchodzi miejscowości: Biała Błotna, Browarek, Dobrogoszczyce, Dzibice, Gołuchowice, Huta Szklana, Kostkowice, Kroczyce, Lgota Murowana, Lgotka, Piaseczno, Podlesice, Pradła, Przyłubsko, Siamoszyce, Siedliszowice, Siemiędzyce, Szypowice, Trzciniac.

3.2 Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Kroczyce, zgodnie ze stanem z 20.02.2015 r.¹, wynosi 6 272 osoby. Struktura ludności wg płci wskazuje niewielką przewagę liczby mężczyzn - 50,4% w ogólnej liczbie mieszkańców. Gęstość zaludnienia w Gminie wynosi niemal 57 osób/km².

Podstawowe dane demograficzne charakteryzujące liczbę ludności na terenie Gminy w latach 2010-2014 przedstawiono w poniższej tabeli.

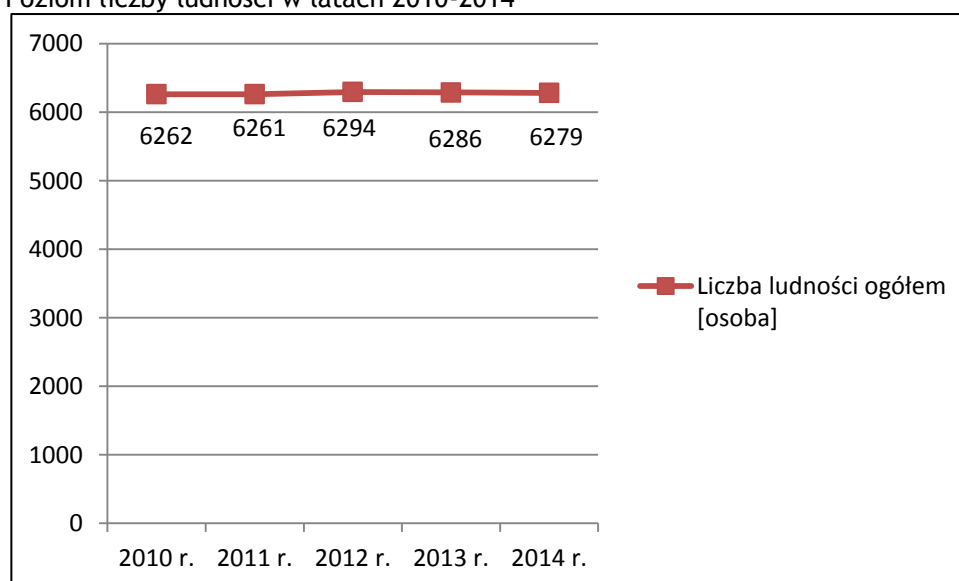
Tabela 1 Liczba ludności gminy, zameldowania na pobyt stały, stan na 20.02.2015 r. oraz 31.12.2014 r., 31.12.2013 r., 31.12.2012 r., 31.12.2011 r., 31.12.2010 r.

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności ogółem [osoba]	6262	6261	6294	6286	6279
Liczba kobiet [osoba]	3109	3111	3136	3122	3113
Liczba mężczyzn [osoba]	3153	3150	3158	3164	3166
Struktura ludności wg płci [% danej płci dominujący w ogólnej liczbie mieszkańców]	50,3% mężczyzn	50,3% mężczyzn	50,2% mężczyzn	50,3% mężczyzn	50,4% mężczyzn
Gęstość zaludnienia [osoba/km ² , zaokrąglenie do pełnej wartości]	57	57	57	57	57

Źródło: Ewidencja mieszkańców, Urząd Gminy Kroczyce

Liczba mieszkańców gminy w latach 2010-2014 notuje wahania, nie są to jednak odchylenia znaczące i pozwalają wnioskować, że liczba mieszkańców gminy od lat utrzymuje stały poziom. Co najmniej od 2010 r. gęstość zaludnienia w gminie, jak również struktura ludności wg płci pozostają na niezmiennym poziomie.

Rysunek 3 Poziom liczby ludności w latach 2010-2014

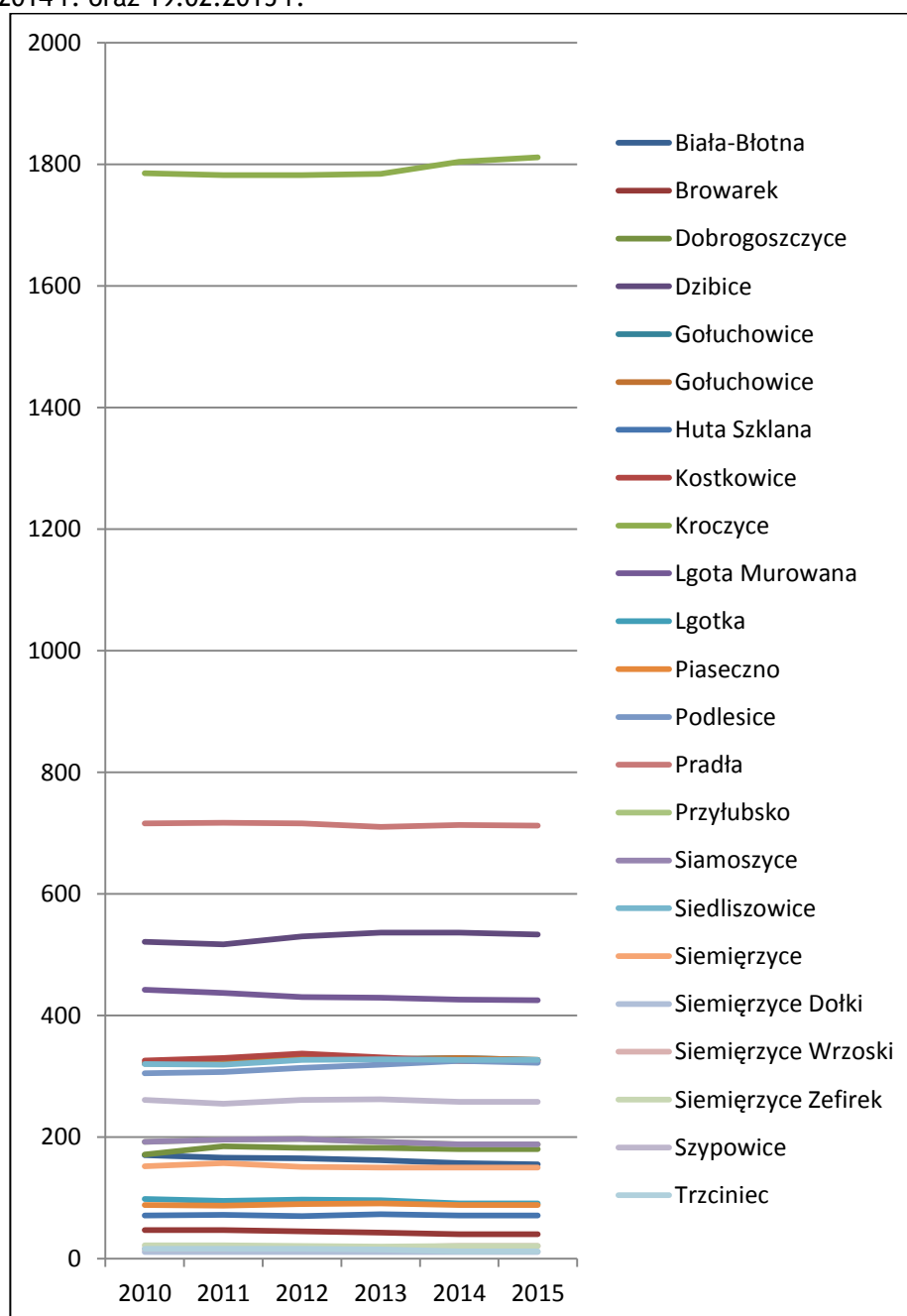

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych demograficznych UG Kroczyce

¹ Ewidencja ludności prowadzona przez Urząd Gminy Kroczyce, zameldowania na pobyt stały.

Najliczniej zamieszkałą miejscowością w gminie są Kroczyce (przede wszystkim z uwagi na największą powierzchnię i gęstość zabudowy, a także lokalizację w ich centrum podstawowych usług dla mieszkańców). Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości jest odzwierciedleniem analizowanego powyżej trendu ogólnej liczby mieszkańców gminy. Odchylenia w analizowanych na poniższym wykresie latach nie są na tyle istotne, by mogły świadczyć o nagłym wzroście czy spadku zainteresowania osadzeniem się w konkretnej miejscowości.

Rysunek 4 Wahania liczby ludności w miejscowościach gminy Kroczyce w latach 2010-2015, stan na 31.12 2010-2014 r. oraz 19.02.2015 r.

Zgodnie z prognozami GUS liczba mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego, w skład którego wchodzi Gmina Kroczyce, będzie systematycznie spadać, co jest zgodne z trendem dla całego województwa.

Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego w latach 2015-2050

Rok	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Prognozowana liczna ludności ogółem na dzień 31.12	120 617	117 604	114 271	110 555	106 432	102 054	97 634	93 305

Źródło: GUS, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

W Gminie Kroczyce występuje ujemny przyrost naturalny, którego wartość w roku 2014 wynosiła -17 osób. Zestawienie danych dotyczących przyrostu naturalnego w latach 2010-2014 przedstawia poniższa tabela.

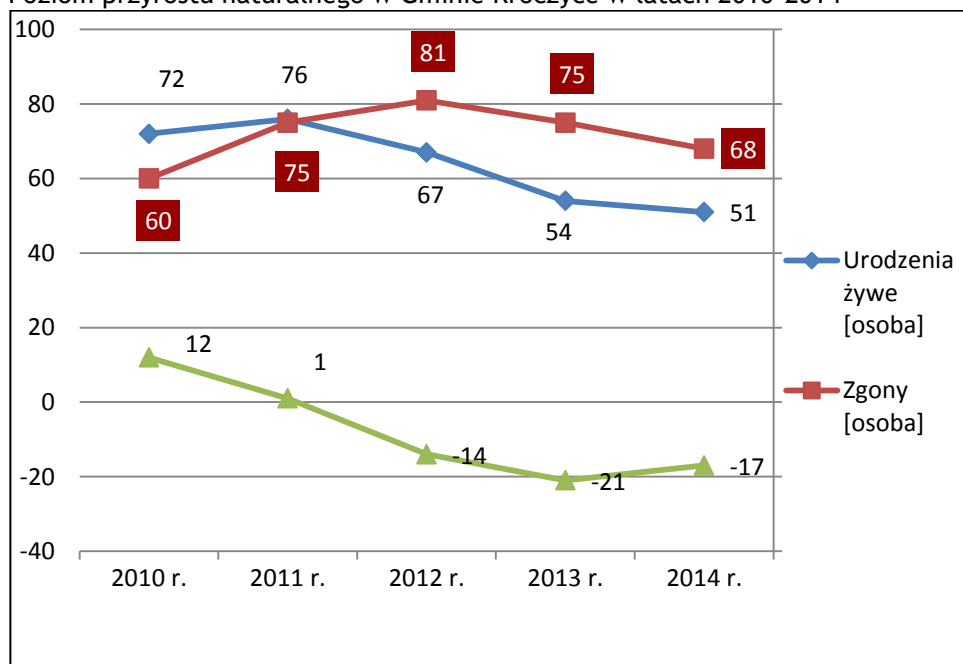
Tabela 3 Przyrost naturalny w Gminie Kroczyce w latach 2010-2014, stan na 31.12

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe [osoba]	72	76	67	54	51
Zgony [osoba]	60	75	81	75	68
Przyrost liczby mieszkańców (różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów) [osoba]	+12	+1	-14	-21	-17

Źródło: Ewidencja mieszkańców, Urząd Gminy Kroczyce

Szczególnie niepokojący jest znaczny spadek liczby urodzeń (różnica o niemal 30% porównując rok 2014 z 2010), jest to jednak trend zasadniczo zgodny z krajowym.

Rysunek 5 Poziom przyrostu naturalnego w Gminie Kroczyce w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych demograficznych UG Kroczyce

W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące migracji wewnętrznych i zagranicznych zanotowanych na terenie Gminy Kroczyce w latach 2010-2013².

Tabela 4 Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013
zameldowania ogółem [osoba]	50	71	92	73
zameldowania z miast [osoba]	35	52	69	48
zameldowania ze wsi [osoba]	15	19	23	24
wymeldowania ogółem [osoba]	61	75	43	54
wymeldowania do miast [osoba]	43	49	29	40
wymeldowania na wieś [osoba]	17	26	14	14
wymeldowania za granicę [osoba]	1	0	0	0
saldo migracji [osoba]	-11	-4	49	19

Źródło: GUS, BDL, stan na dzień 31.12

Saldo migracji w Gminie Kroczyce jest dodatnie, co jest trendem odwrotnym w skali całego województwa. Walory krajobrazowe gminy Kroczyce, jej położenie w pobliżu ośrodków miejskich oraz dobre skomunikowanie z ośrodkami miejskimi i dalej aglomeracją Śląską (główną drogą jest droga krajowa DK 78 biegnąca do Kroczy z Zawiercia i dalej przez Pradła w kierunku Kielc) powoduje spory odsetek migracji wewnętrznych (szczególnie z miast).

Prognozy GUS dotyczące przyrostu naturalnego w Powiecie Zawierciańskim, w skład którego wchodzi Gmina Kroczyce, wykazują utrzymującą się, niepokojącą tendencję spadkową, wskaźniki dla całego województwa kształtowały będą się również malejąco. Wskaźnik prognozy salda migracji jest również ujemny, co jest trendem tożsamym w stosunku do całego województwa. Podkreślić jednak należy, że wartości ujemne salda migracji nie są znaczne, szczególnie biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców całego powiatu można przyjąć, że wartości te są marginalne. Oznacza to, że przy podjęciu działań zaradczych możliwe jest odwrócenie trendu, konieczne będzie w tym celu konsekwentne podnoszenie atrakcyjności gmin powiatu jako potencjalnego miejsca zamieszkania.

Tabela 5 Prognoza salda migracji oraz przyrostu naturalnego w Powiecie Zawierciańskim w latach 2015-2050

Przyrost naturalny liczby mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego								
	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
urodzenia [osoba]	945	873	792	724	688	667	633	582
zgoni [osoba]	1 445	1 456	1 452	1 470	1 516	1 526	1 491	1 414
przyrost liczby mieszkańców [osoba]	-500	-583	-660	-746	-828	-859	-858	-832
Migracje krajowe i zagraniczne w Powiecie Zawierciańskim								
	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
zameldowania [osoba]	1076	1006	935	881	857	859	859	858
wymeldowania [osoba]	1125	1048	970	911	882	883	881	880
saldo migracji [osoba]	-49	-42	-35	-30	-25	-24	-22	-22

Źródło: GUS, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

² Na marzec 2015 r. GUS nie podaje świeższych danych.

Liczba mieszkańców Gminy Kroczyce notuje zasadniczo stały poziom. Skutki niekorzystnego zjawiska ujemnego przyrostu naturalnego (przewaga zgonów nad urodzeniami) niwelowane są dodatnim saldem migracji (przewaga zameldowań nad wymeldowaniami). Precyzyjnie sformułowane plany strategicznego rozwoju gminy, skutecznie i konsekwentnie wdrażane w życie, będą gwarancją zrównoważonego rozwoju obszaru. Pozwoli to na utrzymanie lub nawet poprawę wartości korzystnych trendów demograficznych (stała liczba mieszkańców i dodatnie saldo migracji) i odwrócenie lub złagodzenie niekorzystnych trendów (ujemny przyrost naturalny).

Utrzymanie stałego poziomu liczby mieszkańców lub jego zwiększenie jest zależne od wartości salda migracji oraz przyrostu naturalnego. Utrzymanie korzystnych wartości salda migracji lub ich zwiększenie możliwe będzie przede wszystkim poprzez:

- wykorzystanie dogodnych połączeń komunikacyjnych gminy z dużymi miastami w regionie. Czynnikiem ten może być decydujący w przypadku podejmowania decyzji o imigracji na teren gminy nowych mieszkańców, którzy będą mieli zapewniony szybki i wygodny dojazd do miejsc pracy czy szkoły w dużych ośrodkach miejskich. Pozwoli to na wykreowanie wizerunku gminy jako enklawy ciszy i relaksu, domu w którym można odpocząć od codziennego zgiełku.
- wykorzystanie potencjału doskonałych warunków środowiskowych. Czynnikiem ten wpływa na wzrost zainteresowania potencjalnych mieszkańców (zamieszkujących obecnie głównie tereny miejskie Aglomeracji Górnośląskiej i Częstochowskiej) możliwością osiedlenia się na stałe na terenie gminy przyjaznej zdrowiu jej mieszkańców.
- wykorzystanie potencjału turystycznego Gminy Kroczyce. W Kroczycach obecnie funkcjonuje 830 działek letniskowych (turystycznych), których użytkownicy mogą podjąć w przyszłości decyzję o osiedleniu na stałe.
- formowanie jakości i atrakcyjności oferty Gminy Kroczyce jako miejsca przyjaznego do życia zarówno dla obecnych jak i przyszłych mieszkańców: dostęp do miejsc pracy lub/i wsparcie osób przedsiębiorczych organizujących zatrudnienie sobie i innym (np. poprzez wsparcie agroturystyki); dostęp do wysokiej jakości oferty edukacyjnej i opiekuńczej dla najmłodszych; dobrej jakości połączenia komunikacyjne z regionem, etc.

Odwrócenie lub poprawa niekorzystnych wartości przyrostu naturalnego możliwe będzie przede wszystkim poprzez:

- wdrożenie przez Samorząd Gminy rozwiązań wspierających rodziny wielodzietne jak: karta dużej rodziny; ukierunkowana na rodziny wielodzietne oferta

kulturalna/rozrywkowa/sportowa; wsparcie socjalne rodzin wielodzietnych; organizacja placówek opiekuńczo-wychowawczych dla najmłodszych (żłobek, dzienny klubik dziecięcy oferujący możliwość opieki nad dzieckiem na godziny, kursy opiekunek dla dzieci, etc.).

- wzrost atrakcyjności Gminy jako potencjalnego miejsca zamieszkania dla ludzi młodych, którzy rozpoczynać będą proces zakładania/kształtowania rodziny na terenie Gminy. Główne determinanty oferty gminnej są w tym wypadku tożsame z czynnikami wpływającymi na wzrost poziomu salda migracji.

3.3 Uwarunkowania środowiskowe³, struktura gruntów

Pod względem fizyko-geograficznym gmina położona jest w większości na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, reprezentowanej przez Wyżynę Częstochowską - jeden z czterech jurajskich mezoregionów geograficznych. Wyżyna Częstochowska obejmuje około 85% powierzchni gminy od granic zachodnich do linii Siedliszowice - Pradła - Biała Błotna na wschodzie. Natomiast skrajna wschodnia część gminy z kompleksem Lasów Pradelskich położona jest na Progu Lelowskim wchodzącym w skład Wyżyny Przedborskiej - jednego z makroregionów Wyżyny Małopolskiej.

Położenie gminy decyduje o bardzo dużym udziale obszarów chronionych na jej terenie. Obszary prawnie chronione zajmują 10 409 ha, co stanowi 94,4% ogólnej powierzchni gminy. Na Park Krajobrazowy Orlich Gniazd przypada 2 545 ha, otulinę 7 819 ha a rezerwat przyrody nieożywionej „Góra Zborów” 45 ha. Gmina należy do gmin atrakcyjnych pod względem turystyczno-krajobrazowym. Na terenie tym licznie występują ostańce skalne oraz jaskinie. Wyznaczone są również malownicze szlaki i trasy turystyczne. Walory rekreacyjne wzbogacają zbiorniki wodne oraz stawy rybne.

Grunty leśne zajmują powierzchnię⁴ 3 608,12 ha, co stanowi 32,7% ogólnej powierzchni gminy Kroczyce. W strukturze własności przeważają lasy prywatne, które stanowią 71,8% ogólnej powierzchni lasów. Lasy Skarbu Państwa zajmują prawie 28,1%, natomiast lasy gminne zaledwie 0,1%. Lasy porastają teren gminy dość równomiernie. Największy zwarty kompleks leśny stanowią Lasy Pradelskie. Inne duże zespoły leśne występują w paśmie Skat Kroczyckich w zachodniej części gminy. Kompleksy leśne częściowo związane są także z dolinami dwóch głównych rzek gminy, tj. Krztyni i Białki Zdowskiej. Nieco mniejsze

³ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2014-2017

⁴ Dane GUS, BDL, stan na 31.12.2013 r.

kompleksy występują m.in. w rejonie Dobrogoszczyc (Las Ściegna), a także pomiędzy Lgotą Murowaną a Piasecznem (Rzyczyska).

Na terenie gminy znajdują się 4 złoża kopalin (1 złożo piasków i żwirów, 3 złoża piasków formierskich) o zasobach rozpoznanych szczegółowo. Obecnie złoża nie są eksploatowane i odgrywają niewielką rolę w aspekcie gospodarczym.

Wody powierzchniowe na terenie gminy reprezentowane są głównie przez Krztynię, Białkę Zdowską oraz niewielkie dopływy. Prawie cały obszar gminy odwadniany jest przez Krztynię (lewostronny dopływ Pilicy) oraz jej dopływy: Białkę i Żebrówkę. Natomiast niewielki obszar położony w północno - zachodniej części gminy odwadniany jest przez inny dopływ Pilicy, tj. Białkę Lelowską. Oprócz cieków wodnych wody powierzchniowe tworzą także: zespół rozlewisk poniżej zapory w Dzibicach, kompleks stawów hodowlanych w Białej Błotnej, zalew rekreacyjny w Siamoszytach, zbiorniki wodne w Przytubsku. Gmina charakteryzuje się największym udziałem powierzchniowych zbiorników wód stojących na terenie powiatu zawierciańskiego.

Wody podziemne na terenie gminy zgromadzone są w jurajskim GZWP Nr 326, który występuje prawie na całym jej obszarze. Zbiornik ten charakteryzuje się niskim stopniem naturalnej odporności na zanieczyszczenia, co jest cechą większości szczelinowo - krasowych zbiorników Monokliny Krakowsko - Śląskiej o dużych zdolnościach infiltracyjnych i przeważnie słabym naturalnym zabezpieczeniu przed infiltracją z powierzchni ziemi.

Struktura gruntów na terenie gminy zaprezentowana została w poniższej tabeli.

Tabela 6 Struktura gruntów na terenie Gminy Kroczyce

Rodzaj gruntu	Powierzchnia [ha]
Ogółem	11005
użytki rolne razem	6327
użytki rolne - grunty orne	5702
użytki rolne - sady	31
użytki rolne - łąki trwałe	350
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	177
użytki rolne - grunty pod stawami	56
użytki rolne - grunty pod rowami	11
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	3701
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	3667
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	34
grunty pod wodami razem	59
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	59
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	783
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	39
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	1

grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	43
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	414
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	250
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	34
nieużytki	130
tereny różne	5

Źródło: GUS, BDL, stan na 31.12.2013 r.

Gmina Kroczyce charakteryzuje się niezwykle cennymi walorami środowiskowymi. Wysoki poziom zalesienia i duży udział obszarów chronionych na jej terenie przede wszystkim:

- determinują wysoki potencjał atrakcyjności turystycznej obszaru,
- wyznaczają wysoki poziom atrakcyjności obszaru jako obecnego i potencjalnego miejsca zamieszkania dla osób ceniących spokój i możliwość obcowania z naturą.

3.4 Atrakcyjność turystyczna, oferta kulturalna i rekreacyjna

Wg danych GUS, w ostatnich latach gmina Kroczyce jest najchętniej odwiedzaną na pobyt dwu lub kilkudniowy gminą powiatu zawierciańskiego. Liczba turystów odwiedzających gminę wzrasta z roku na rok. Szacuje się, że rocznie tereny gmina odwiedza nawet 50 tys. turystów. W Gminie Kroczyce przypada prawie połowa miejsc noclegowych powiatu zawierciańskiego. Imprezy organizowane na terenie gminy corocznie przyciągają ogromną liczbę gości, nie tylko mieszkańców powiatu, ale również turystów zatrzymujących się na jego terenie.

Wg danych GUS oraz UG Kroczyce liczba miejsc noclegowych całorocznych w gminie wynosi obecnie ok. 830, w tym ok. 600 w hotelach i gościach i ok. 230 w obiektach agroturystycznych. Baza noclegowa w gminie jest bardzo dobrze rozwinięta i prezentuje duży przekrój standardów, co pozwala na kierowanie oferty turystycznej do różnych grup odbiorców (turystyka biznesowa, wyjazdy rodzinne, wyjazdy grupowe dla szkół, etc.). Na terenie gminy funkcjonują 2 hotele w standardzie ***, co stanowi 2/3 zasobu tego rodzaju obiektów w skali całego powiatu zawierciańskiego. Zgodnie z danymi Starostwa Powiatowego w Zawierciu, na terenie gminy Kroczyce występują następujące hotele i zajazdy: Hotel "Ostaniec" ***, Hotel Fajkier Wellness & Spa ***, Jura Hotel, Gościniec Jurajski, Zajazd "Jurajski", Zajazd "Magda", Zajazd HETMAN, 1 ośrodek wypoczynkowy - „Ciechan-Zdrój”, 29 obiektów agroturystycznych i 2 pola namiotowo-cempingowe.

Obszar gminy Kroczyce stanowi w przeważającej ilości teren parków krajobrazowych, rezerwatu przyrody oraz istniejące i proponowane obszary Natura 2000 (Ostoja Kroczycka, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk - „Byczyny w Szypowicach i Las Niwski”). Kroczyce są

gminą atrakcyjną rekreacyjnie i turystycznie, o czym świadczy liczba odwiedzających ją turystów - na jednego mieszkańca gminy przypada średnio ponad 40 turystów. Magnesem przyciągającym turystów jest przede wszystkim Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych "Orlich Gniazd", który zajmuje 10.346 ha, co stanowi 94% powierzchni gminy Kroczyce.

Pełna oferta turystyczno-wypoczynkowa gminy zaprezentowana została w poniższej tabeli.

Tabela 7 Atrakcje turystyczne gminy Kroczyce

Jaskinie	Jaskinia Głęboka	Długość 160m, deniwelacja 16,5m, wysokość otworu 380m n.p.m. Jaskinia turystyczna, ogólnodostępna, poziomy układ korytarzy. Zwiedzanie bez trudności. Szata naciekowa została zniszczona w wyniku eksploatacji kalcytu. Jaskinia znajduje się w Kruczich Skałach.
	Jaskinia Wielkanocna	Długość 70m, głębokość 16m, otwór pionowy, wysokość otworu 380m n.p.m. Jaskinia rozpoczyna się pionową studnią o głębokości 12m. Dostępna wyłącznie przy użyciu sprzętu alpinistycznego.
	Jaskinia Piaskowa	Długość 60m, wysokość otworu 365m n.p.m. jaskinia o rozwinięciu pionowym.
	Jaskinia Wielka Studnia Szpatowców	Długość jaskini 58m, głębokość 36,5m, wysokość otworu 405m n.p.m. Na głębokości 17m znajduje się 19 metrowej głębokości studnia. Jaskinia pionowa dostępna wyłącznie przy użyciu sprzętu alpinistycznego.
	Jaskinia Sulmowa	Długość 46m, głębokość 11,5m. Jaskinia o rozwinięciu pionowym, występują studnie 3m i 5m.
	Jaskinia w Kroczycach	Długość jaskini 60m, deniwelacja 11m, wysokość otworów 395m i 401m n.p.m. Jaskinia o rozwinięciu pionowym. Odkryta w 1937r przez poszukiwaczy kalcytu. Odkryto w niej kości ludzkie i zwierzęce oraz fragmenty ceramiki. Ciekawostką jaskini jest to, że odkryte kości były zalane częściowo polewą naciekową. Wiek wykopaliska określane jako 2000 lat. Przypuszcza się, że jaskinia była cmentarzyskiem, do którego przez górny otwór-komin wrzucano zwłoki w czasie epidemii.
	Jaskinia Żabia	Długość jaskini 59m, głębokość 18,5m, wysokość otworu 406m n.p.m. Jaskinia ma charakter studni, dostępna jest wyłącznie przy użyciu sprzętu alpinistycznego. Występują tu kawałki wapienia i kalcytu.
	Jaskinia Berkowa	Długość 54m, wysokość otworów ok. 405m n.p.m. Jaskinia trudna do zwiedzania ze względu na zaciski. Posiada dwa otwory po przeciwnych stronach Góry Kołoczek.
Parki krajobrazowe		Zespół Jurajskich Parków Krajobrazowych "Orlich Gniazd" zajmuje 10.346ha, co stanowi 94% powierzchni gminy Kroczyce.
Rezerwaty	Rezerwat Góry Zborów	Rezerwat przyrody nieożywionej o powierzchni 45ha. Obejmuje dwa najbardziej skaliste wzgórza - Górę Zborów i Kołoczek. Występują tu interesujące formy skalne: iglice, turnie oraz zwietrzenia krasowe w postaci grot, jaskiń i zapadlisk. Spotkać tu również można ciekawą roślinność kserotermiczną. W szczytowej partii Kołoczka rośnie goździk siny (roślina alpejska) oraz na południowych stokach Góry Zborów mącznica lekarska. Góra Zborów jest jednocześnie najwyższym wzniesieniem w byłym województwie częstochowskim (462m n.p.m.) i stanowi znakomity punkt widokowy.

Punkty widokowe		Góra Zborów, Góra Kołoczek, Okiennik Duży, Łysak; pomniki przyrody Lipa na placu kościelnym w Kroczycach, wiek około 500 lat.
Aktywny wypoczynek	Jeździectwo	Hodowla Koni - Jan Wyrwas Piaseczno 20 42-425 Kroczyce Jurajski Ośrodek Rekreacji Konnej ul. Przybyszów 17 42-425 Kroczyce Zajazd Magda ul. Armii Ludowej 75 42-425 Kroczyce
	Łowiectwo	Koła łowieckie działające na terenie gminy Kroczyce: "Orle Gniazdo" - Myszków "Orle Gniazdo" - Zawiercie "Ostaniec" - Zawiercie
	Wędrowki piesze	Szlak Orlich Gniazd - kolor czerwony, odcinek 4 biegnący od drogi Kroczyce-Żarki przez Górę Sowią i Górę Apteka. Szlak Zamonitu - kolor żółty Szlak Kroczycki - kolor czarny
	Ośrodki żeglarskie	Ośrodek Wypoczynkowy Ciechan-Zdrój Ośrodek dopuszczony do uprawiania sportów wodnych - kąpielisko strzeżone. Dzibice - zalew W sezonie nad zalewem organizowana jest przystań, na której można wypożyczyć kajaki, łódki, pontony itd.
	Zbiorniki wodne	Dzibice - kompleks 4 zbiorników wodnych zlokalizowanych na rzece Białce. Jedno z najatrakcyjniejszych miejsc dla wędkarzy. Dwa zalewy, w tym jeden dostępny do kąpeli (niezagospodarowany). W sezonie można wynająć kajaki, łódki itp. na przystani przy zalewie. Powierzchnia 34ha. Właściciel: Skarb Państwa. Biała Błotna - kompleks stawów rybnych zlokalizowanych na rzece Białce. Powierzchnia 48,03ha. Właściciele prywatni. Przyłubsko - dwa zalewy zlokalizowane na rzece Krztyni, jeden dla wędkarzy, drugi ogólnodostępny do kąpeli. Powierzchnia 12,5ha. Teren niezagospodarowany, własność Skarbu Państwa, domki letniskowe ZGK. Siamoszyce - zalew zlokalizowany na rzece Krztyni. Zbiornik przepływowy, powierzchnia 20ha, zorganizowane kąpielisko. Nad zalewem położony jest Ośrodek Wypoczynkowy Ciechan-Zdrój dopuszczony do kąpeli, rekreacji i uprawiania sportów wodnych. Powierzchnia łącznie z plażami 23,88ha.
	Wspinaczka	Skąły Kroczyckie Na zachód od Kroczyc rozciąga się pasmo wzniesień, które z racji znajdujących się na nich wielu ostańców skalnych nazwano Skądami Kroczyckimi. Najwyższym z nich jest Góra Zborów-Berkowa o wys. 462m n.p.m., będąca jednym z największych skupisk skał wapiennych na terenie Jury. Przybrały one różnorodne kształty przypominające postacie ludzkie i zwierząt, budowli. Znajduje to odzwierciedlenie w nadawanych skałom nazwach np. Zakonnica, Duży Wielbłąd, Biała Baszta. Na północ od Góry Zborów wznosi się Góra Kołoczek z pokrytym lasem grzbieciem, którego grań tworzą przepiękne ostańce z Wielkim Dziadem na czele. Pomiędzy obydwojoma górami wije się wiele dróg i ścieżek, a z uwagi na bardzo interesujący i malowniczy teren poprowadzono tu kilka szlaków turystycznych, ułatwiających poruszanie się w terenie i dotarcie do najciekawszych miejsc. Skąły Podlesickie Skąły Podlesickie tworzą grupy skalne usytuowane na zachód od wsi Podlesice. Niektóre przewodniki zaliczają Górę Zborów

		<p>i Kołaczek do tej grupy skał, ale droga do Kroczyce-Żarki wyraźnie tworzy północno-wschodnią granicę Skał Podlesickich. Największym skupiskiem ostańców w tym rejonie jest Góra Sulmów, na szczycie której znajduje się znana i często odwiedzana przez wspinaczy Biblioteka. Znaczną powierzchnię obszaru Skał Podlesickich pokrywają lasy z wieloma wąwozami, dolinami i grupami większych i mniejszych skał, ukrytymi często w gęstwinach. Orientacje w terenie ułatwiają dwa szlaki: czerwony biegnący od drogi Kroczyce-Żarki przez Górę Sowią i Apteka, oraz zielony omijający od południa Górę Sulmów i biegnący w kierunku zachodnim do Skał Rzędkowickich.</p> <p>Najatrakcyjniejsze miejsca do wspinaczki: W Górze Apteka - Ruskie Skały, Wiszące Ogrody, w Górze Sulmów: Biblioteka, Turnia Motocyklistów, Apteka, Góra Popielowa-Jastrzębnik, Góra Słupsko-Wielbłąd Kostkowicki, Góra Kołaczek: Góra Okrętu, Dziewice, Tata, Mama, Głowa Cukru, Góra Zborów: Wielbłąd, Cyrk, Filar Wyklętych, Młyny, Turnia Blocheńska, Sfinks, Skały Morskie: Gips, Góra Łęczec: Skała Tygrysów, Minaret, Okiennik Wielki.</p>
	Trasa rowerowa	<p>Przez teren gminy biegnie oznakowana trasa rowerowa o łącznej długości 14,24 km z elementami ścieżki rowerowej i punktami postojowymi w miejscach atrakcyjnych turystycznie. Trasa jest integralną częścią systemu ścieżek rowerowych w centralnej części Jury Krakowsko - Częstochowskiej, w którego realizację zaangażowane są także gminy: Łazy, Ogrodzieniec, Pilica, Poręb, Włodowice i Zawiercie.</p>

Źródło: Urząd Gminy Kroczyce

Poza wymienionymi obiektami do dyspozycji mieszkańców i turystów odwiedzających gminę pozostają liczne place zabaw, 2 place treningowe (siłownia na wolnym powietrzu), boisko „Orlik”, boiska wielofunkcyjne w Pradłach, liczne ścieżki rowerowe, basen otwarty wraz z systemem zjeżdżalni, amfiteatr, zadane punkty wypoczynkowe (altany), wydzielone miejsce do grillowania. Na terenie gminy aktywnie działają koła sportowe, np. LKS Skalniak.

Na terenie gminy dostępne są liczne zabytki, do których należą:

- Rezerwat Przyrody "Góra Zborów".
- Mogiła Bonisława Franka znajdująca się w pięknym brzozowym lesie na cmentarzu z I Wojny Światowej.
- Kaplica w Kroczycach - Kajetanówka.
- Parafia Rzymsko-Katolicka św. Jacka i Marii Magdaleny w Kroczycach. Ołtarz główny wykonany z bryły kalcytu w kształcie grotty z Lourdes, w bocznych nawach obrazy z XVIII wieku. Plebania murowana i zabudowania gospodarcze z przełomu XIX i XX wieku. Cmentarz parafialny przy ul. 1. Maj z początku XIX wieku. Kaplica cmentarna z końca XIX wieku. Na terenie Parafii znajdują się relikwie Św. Jana Pawła II.

- Parafia Rzymsko-Katolicka M.B. Częstochowskiej w Pradłach. W nawie głównej kościoła kapliczka z 1928 r. Plebania drewniana z 1935 r.
- Parafia Rzymsko-Katolicka w Sokolnikach Kaplica Miłosierdzia Bożego w Dobrogoszczycach. W kaplicy znajdują się relikwie św. Siostry Faustyny Kowalskiej.
- Kapliczki.
- Grota w kształcie Groty z Lourdes w Dobrogoszczycach, wybudowana w 1949 r. jako votum.
- Liczne miejsca martyrologii, cmentarze i mogiły.

Za organizację życia kulturalnego na terenie gminy odpowiedzialny jest prezenie działający od 2011 roku Dom Kultury w Kroczycach, którego dyrektorem jest Leopold Stawarz - śpiewak, muzyk, animator i nauczyciel kultury. Dyrektor skutecznie aktywuje mieszkańców wszystkich grup wiekowych w działaniach kulturalnych. Dom Kultury zrzesza w swych działaniach następujące koła zainteresowań: związku emerytów, taneczne, plastyczne, poezji śpiewanej, muzyczne, jednak najważniejszym podmiotem działającym w strukturach DK jest Zespół Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka. Zespół powstał w latach 60. XX wieku jako chór kobiet z Koła Gospodyń Wiejskich w Kroczycach. Z upływem czasu do zespołu dołączyła grupa młodzieży, która swym tańcem, śpiewem i młodzieńczym zapałem ożywiła wcześniejszą formę zespołu tworząc z niego zespół Pieśni i Tańca. Ziemia Kroczycka to jedyny tego typu zespół na terenie gminy, który utrwała pozytywne wzorce wśród młodych mieszkańców. W 2001 i 2002 r. zespół roku zdobył I. miejsce w kategorii zespołów pieśni i tańca na Regionalnym Przeglądzie Zespołów Ludowych, Kapel i Śpiewaków w Szczekocinach; w 2007 r. był zdobywcą I. nagrody w kategorii zespołów folklorystycznych na Ogólnopolskim Festiwalu Kolęd i Pastoralek w Będzinie. Zespół doskonale spełnia swoje zadanie jakim jest popularyzowanie folkloru, dawnych pieśni, obrzędów i zwyczajów ziemi kroczyckiej. W roku 2012 zespół wziął udział w Śląskim Festiwalu Kultury Folklorystycznej w Gostyni. Aktualnie zespół liczy 30 osób, a opiekę artystyczną sprawuje nad nim Piotr Hankus - solista Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk.

Na terenie Gminy Kroczyce działa osiem Kół Gospodyń Wiejskich: Koło Gospodyń Wiejskich Kroczyce (sołectwa Kroczyce Okupne i Stare), Dzibice, Podlesice, Biała Błotna, Łgota Murowana, Pradła, Szypowice oraz Kostkowice (Kostkowianki). Tradycja Kół Gospodyń Wiejskich na terenie gminy sięga lat 50. XX wieku. KGW działające na terenie gminy zrzeszają łącznie 145 osób. Dzięki funduszom z Unii Europejskiej panie mają możliwość rozwoju, na przykład odtworzenia tradycyjnych strojów ze swojej miejscowości lub udziału w różnego rodzaju warsztatach. Powstało także wiele przeglądów i festiwali, na które zapraszane są zespoły śpiewacze gospodyń wiejskich. Istotne jest ponadto wsparcie Urzędu

Gminy oraz powstałego Domu Kultury, który przejął między innymi koordynację działań KGW. W Domu Kultury są organizowane spotkania przewodniczących KGW, gdzie omawiana jest współpraca pań z całej gminy. Dom Kultury podejmuje także działania aktywizujące panie z KGW, angażując je w imprezy i przedsięwzięcia kulturalne na terenie gminy, powiatu i województwa oraz zapewniając im lekcje z instruktorem śpiewu.

Gmina Kroczyce charakteryzuje się bardzo dużym potencjałem atrakcyjności turystycznej. Jak wynika z danych przedstawionych w podrozdziale:

- oferta noclegowa gminy jest bardzo dobrze rozwinięta i zaspokaja potrzeby wszystkich grup turystów biorąc pod uwagę ich ekonomiczne zdolności nabywcze,
- bogactwo zasobów naturalnych umożliwia przede wszystkim udostępnienie bardzo szerokiej oferty turystyki aktywnej.

W dalszym rozwoju turystyki na terenie gminy należy upatrywać szans na zwiększenie możliwości zarobkowych mieszkańców gminy (szczególnie mieszkańców żyjących w gminie od pokoleń, bezskutecznie szukających zatrudnienia w miastach). Nowe możliwości w tym zakresie otwiera powszechna moda na produkty spożywcze bio i eko oraz wypoczynek na łonie natury.

Aktywizacja mieszkańców w ostatnich latach silnie przejawia się w działalności kulturalnej. Wizytówką kulturalną gminy jest działalność Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka oraz KGW.

3.5 Rolnictwo

W strukturze gruntów gminy przeważają użytki rolne, które stanowią około 60% (w tym grunty orne prawie 88%). Gmina Kroczyce charakteryzuje się przeciętnymi warunkami glebowymi w aspekcie przydatności rolniczej. Najkorzystniejsze warunki glebowe, do prowadzenia działalności rolniczej występują w północnej części gminy w okolicach miejscowości Dobrogoszczyce, Dzibice, Browarek i Biała Błotna. Dość powszechnie występują tam gleby klas bonitacyjnych I - III. Na pozostałych terenach jakość gleb jest niższa.

Zgodnie z danymi GUS⁵ na terenie Gminy Kroczyce działa 1194 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 6981,05 ha, w tym 877 o łącznej powierzchni 6104,47 prowadzi działalność rolniczą. 666 gospodarstw prowadzi uprawę o łącznej powierzchni zasiewów 3544,14 ha. W rodzajach upraw zdecydowanie przeważają zboża i ziemniaki, w 567 gospodarstwach utrzymywane są zwierzęta gospodarskie.

⁵ Powszechny Spis Rolny z 2010 r.

Gmina Kroczyce jest gminą wiejską, co odzwierciedla m.in. duża liczba działających na jej terenie gospodarstw rolnych. Ponad 73% z nich czerpie dochody z działalności rolniczej. Potencjału rozwojowego upatrywać należy przede wszystkim w działaniach inwestycyjnych polegających na unowocześnianiu produkcji rolnej aby odpowiadała ona obecnym standardom.

Rolniczy charakter powinien być ponadto kolejnym obszarem wspierającym rozwój turystyki na terenie gminy. Z jednej strony należy podejmować działania zmierzające do rozwoju lub/i ulepszenia oferty agroturystycznej, z drugiej należy zachęcać mieszkańców do prowadzenia gospodarstw ekologicznych i otrzymywania certyfikatów gospodarstw ekologicznych. Potencjał zarobkowy, w kontekście gospodarstw ekologicznych certyfikowanych, otwiera prężnie rozwijający się trend wzrostu zainteresowania produktami spożywczymi i kosmetycznymi bio i eko. Optymalne byłoby łączenie oferty agroturystycznej ze sprzedażą produktów bio i eko lub zorganizowanie sieci stałej współpracy gospodarstw tego typu ze sobą.

3.6 Gospodarka, bezrobocie

Na początku lat 90. całe województwo śląskie poddane zostało trudnemu procesowi restrukturyzacji gospodarczej i społecznej. Efektem przekształceń regionalnej gospodarki jest rozwój sektora prywatnego oraz zmiany na rynku pracy, które wymuszają wzrost lokalnej przedsiębiorczości przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów zarobkowych. Coraz większą rolę odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa, mające bezpośredni wpływ na rozwój poszczególnych gmin.

Zgodnie z danymi GUS⁶ na terenie gminy zarejestrowanych jest 427 podmiotów gospodarczych. Rodzaje prowadzonych działalności zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 8 Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej, stan na 2013 r.

Kod sekcji PKD	Nazwa sekcji PKD	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4
C	Przetwórstwo przemysłowe	56
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
F	Budownictwo	61
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	136
H	Transport i gospodarka magazynowa	31

⁶ GUS, BDL, stan na 31.12.2013

I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14
J	Informacja i komunikacja	4
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12
O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15
P	Edukacja	13
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	6
S	Pozostała działalność usługowa	33
SUMA		427

Źródło: GUS, BDL

Dominującymi obszarami działalności gospodarczej w gminie Kroczyce są handel i naprawy, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe.

Analizując dane przedstawione w poniższej tabeli zauważyć można, że liczba podmiotów gospodarki rejestrowanych w gminie corocznie wzrasta (poza marginalnym spadkiem w roku 2011). W strukturze własnościowej zdecydowanie przeważają firmy prywatne (ponad 97% ogółu podmiotów). W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ponad 84% ogółu podmiotów prywatnych), co odzwierciedla tendencje regionalne i krajowe.

Tabela 9 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Gminie Kroczyce, wg sektorów własnościowych w latach 2010-2013

Rodzaj podmiotu	2010	2011	2012	2013
podmioty gospodarki narodowej ogółem	405	403	420	427
sektor publiczny - ogółem	13	13	13	12
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	10	9	9	8
sektor prywatny - ogółem	392	390	407	415
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	340	335	346	351
sektor prywatny - spółki handlowe	10	13	14	15
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2
sektor prywatny - spółdzielnie	1	1	1	1
sektor prywatny - fundacje	1	1	2	3
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	22	22	23	24

Źródło: GUS, BDL, stan na 31.12

Gmina udostępnia aktualnie 4 oferty inwestycyjne, leżące na działkach stanowiących ich własność:

- Kroczyce Okupne: dz. nr 1855/2 o pow. 1,7212 ha
- Pradła:

- Kompleks I: dz. nr 150/5 o pow. 1,5366 ha; dz. nr 150/6 o pow. 0,4408 ha, dz. Nr 150/7 o pow. 0,0314 ha
- Kompleks II: dz. nr 141 o pow. 1,8757 ha; dz. nr 158/4 o pow. 3,2581 ha
- Siemierzyce: dz. nr 159 o pow. 3,7679 ha

Według stanu na koniec stycznia 2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zawierciu zarejestrowanych było 393 mieszkańców Gminy Kroczyce, z czego 172 stanowiły kobiety. Jedynie 13% ogółu bezrobotnych mieszkańców gminy posiada prawo do zasiłku. W Gminie Kroczyce największą grupę wśród osób bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Około 15 % ogółu bezrobotnych stanowią bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 1 roku, podobnie niewiele ponad 18% ogółu bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 6 miesięcy, ale nie dłużej niż 1 rok. Rynek pracy cechuje duża sezonowość - zauważalne jest znaczne zwiększenie podaży ofert w okresie wakacyjnym (pomoc w rolnictwie, obsługa ruchu turystycznego).

Na terenie gminy nie funkcjonuje duży zakład produkcyjny/przemysłowy/usługowy udostępniający znaczną liczbę miejsc pracy dla mieszkańców. Duża liczba zarejestrowanych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, utrzymująca się od lat, z jednej strony świadczy o wysokim poziomie przedsiębiorczości lokalnej społeczności, z drugiej może być dowodem na brak zróżnicowanej oferty zarobkowej dostępnej w gminie. Sytuacja taka jest jednak normą w przypadku gmin wiejskich, dodatkowo atrakcyjnych turystycznie, gdzie plany zagospodarowania przestrzennego wykluczają działalność dużych zakładów przemysłowych. Większość mieszkańców znajduje zatrudnienie w rolnictwie i turystyce. Po raz kolejny należy więc wnioskować, że atrakcyjność turystyczna i środowiskowa gminy jest podstawowym czynnikiem wpływającym na jej zrównoważony rozwój.

3.7 Infrastruktura techniczna i społeczna

Infrastruktura drogowa

Gmina Kroczyce jest bardzo korzystnie położona na tle sieci powiązań drogowych regionu. Przez jej teren przebiega droga krajowa DK 78 relacji: Kielce - Szczekociny - Kroczyce - Zawiercie - Siewierz - Tarnowskie Góry - Rybnik - Chatupki (granica państwa) o długości 13,465 km, która zapewnia sprawną komunikację i jest podstawą dla ruchu tranzytowego. Ponadto przez teren gminy przebiegają także 2 drogi wojewódzkie: DW 792 relacji Żarki - Kroczyce - w zachodniej części gminy o długości 4,662 km i DW 794 relacji Pilica - Pradła -

Konieczpol - we wschodniej części gminy o długości 9,930 km. Przez północną część gminy przebiega także Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) relacji Katowice - Zawiercie - Włoszczowa - Warszawa.

Gospodarka komunalna⁷

Zaopatrzenie w wodę w Gminie Kroczyce prowadzone jest przez Komunalny Zakład Budżetowy. Na terenie gminy Zakład obsługuje 92 km sieci wodociągowej, która zaopatruje w wodę 6 426 osób (99% ludności gminy), poprzez 2 519 szt. przyłączy. Stan techniczny sieci wodociągowej ocenia się jako dobry. Rejonem pozbawionym dostępu do sieci wodociągowej jest miejscowość Siemierzycze - Wrzoski, jednakże planuje się budowę wodociągu w tym rejonie (w marcu 2015 r. nastąpiło ogłoszenie przetargu na wykonanie prac, w kwietniu rozpoczęto roboty budowlane).

Liczba mieszkańców przyłączonych do kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi 656 osób, a długość istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej wynosi 13,40 km. Dostęp do sieci kanalizacyjnej posiadają wyłącznie miejscowości: Szypowice, Przyłubsko i Siamoszyce. W pozostałych miejscowościach gospodarka ściekowa opiera się na szczelnych zbiornikach na ścieki w liczbie 1487 szt. Na terenie gminy zlokalizowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków Siamoszyce o przepustowości 150 m³/d z usuwaniem związków biogenych. Dodatkowo w ramach regulacji gospodarki wodnościekowej planuje się budowę nowej oczyszczalni ścieków w miejscowości Kostkowice.

Dalszy rozwój gospodarczy gminy w kierunku rozwoju jakości i ilości infrastruktury okoturystycznej w ogromnej mierze uwarunkowany jest brakiem podstawowej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Dostęp do systemu kanalizacji sanitarnej ma w gminie obecnie zaledwie 11% ogółu mieszkańców. Dodatkowy problem stanowi położenie gminy w zlewni Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Częstochowa E 326, który jest zanieczyszczany za sprawą mocno ograniczonej infrastruktury sanitarnej.

Oferta edukacyjna

Na terenie Gminy Kroczyce funkcjonuje jedna publiczna placówka przedszkolna w Kroczycach oraz dwa przedszkola niepubliczne, jedno gimnazjum w Kroczycach oraz cztery szkoły podstawowe w: Pradłach, Dzibicach, Siamoszycach oraz Kroczycach.

Ponadto na terenie gminy działa 12 świetlic wiejskich, oferujących ofertę spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. W Kroczycach działa Gminna Biblioteka Publiczna.

⁷ Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2014-2017

Opieka zdrowotna

W gminie Kroczyce funkcjonuje sieć instytucji opieki medycznej i jest ona dobrze zorganizowana. Zakresem działania obejmują one usługi stomatologiczne, podstawową opiekę medyczną oraz porady specjalistyczne. W Gminie funkcjonują 3 zakłady opieki zdrowotnej, w tym 1 publiczny oraz 2 niepubliczne. W 2013 r. udzielono w sumie 41 636 porad lekarskich, w tym 13 680 w jednostce podległej samorządowi lokalnemu.

Przez teren gminy przebiega ważny szlak komunikacyjny drogi krajowej nr 78, co może warunkować rozwój szeregu usług związanych z transportem i komunikacją (np. centrum logistyczne). Położenie na tle istotnych połączeń komunikacyjnych regionu jest ponadto kolejnym czynnikiem wpływającym na wzrost poziomu atrakcyjności turystycznej (szybki i wygodny dojazd). Niedalekie sąsiedztwo dwóch aglomeracji (Górnośląskiej i Częstochowskiej) daje możliwość kształtowania oferty turystycznej weekendowej i biznesowej dla mieszkańców sąsiednich dużych miast i firm działających na ich terenie.

Stan gospodarki komunalnej uznać należy za zadowalający. Konieczne są inwestycje w rozbudowę i modernizację urządzeń sieciowych, jednak biorąc pod uwagę wiejski charakter gminy i rozproszoną zabudowę - stopień pokrycia siecią wodociągową i kanalizacyjną uznać należy za zadowalający.

Oferta opieki zdrowotnej i oferta edukacyjna odpowiadają bieżącym potrzebom mieszkańców. Mankamentem jest jedynie brak placówki państwowej oferującej opiekę dla najmłodszych mieszkańców (żłobek, klub opieki, etc.) co ogranicza możliwości rozwoju kariery zawodowej młodych matek i jest jedną z przyczyn spadku liczby urodzeń.

4 Analiza SWOT/TOWS

Analiza SWOT to podstawowe narzędzie analizy strategicznej, służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju i potencjału badanego obszaru. W przypadku niniejszego opracowania obszarem tym będzie Gmina Kroczyce. Analiza nie obejmuje jedynie gminy jako jednostki terytorialnej z jej danymi cechami fizycznymi (np. atrakcyjne turystycznie ukształtowanie terenu), ale również jako środowisko zamieszkania, którego cechy kształtuje społeczna ludność i samorząd gminy oraz czynniki zewnętrzne.

Pierwszy etap analizy SWOT polega na określeniu czynników strategicznych z punktu widzenia dalszego zrównoważonego rozwoju gminy, w podziale na 4 kategorie:

- **S** (skrót z ang. *Strengths*) **MOCNE STRONY**: kategoria określa wszystkie walory gminy, odróżniające ją od sąsiednich gmin oraz cechy determinujące unikalność i przewagę terenu nad obszarami sąsiednimi; są to również podstawowe zalety i atuty obszaru, które mogą występować również u gmin sąsiednich.
- **W** (skrót z ang. *Weaknesses*) **SŁABE STRONY**: kategoria określa wszystkie wady gminy, bariery opóźniające lub uniemożliwiające rozwój, a także braki, które nie występują u sąsiednich gminy.
- **O** (skrót z ang. *Opportunities*) **SZANSE**: kategoria określa wszystkie potencjalne możliwości pozwalające utrzymać przewagę konkurencyjną lub tę przewagę uzyskać.
- **T** (skrót od ang. *Threats*) **ZAGROŻENIA**: kategoria określa wszystko to, co stwarza realne lub nawet potencjalne zagrożenie dla rozwoju gminy i wzrostu jej konkurencyjności.

Zasadniczo uznaje się, że mocne i słabe strony to zespół czynników kształtowanych i warunkowanych wewnątrznie (na które wpływ ma gmina), natomiast szanse i zagrożenia to zespół czynników kształtowanych i warunkowanych zewnątrznie (na które gmina nie ma wpływu, jednak jest od nich zależna).

W przypadku Gminy Kroczyce istotny jest zasięg terytorialny badanych kryteriów. Analiza silnych i słabych stron w jednostkach samorządu terytorialnego odbywa się głównie w odniesieniu do najbliższego otoczenia gminy, a więc w porównaniu z sąsiednimi gminami. Silne strony to wówczas czynniki, które wyróżniają nas na tle sąsiadujących gmin, natomiast słabe strony to czynniki, w zakresie których sąsiednie gminy nad nami przeważają. Gmina, podobnie jak przedsiębiorstwo, powinna dążyć do tego, aby sprzedać jak najwięcej produktów (atrakcyjne miejsce do życia, atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej, etc.) i zdobyć jak największą liczbę klientów. Odzwierciedleniem popytu na poszczególne produkty gminy będzie utrzymująca się na zadowalającym poziomie lub

wzrastająca liczba: mieszkańców, podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, turystów odwiedzających gminę oraz rolników prowadzących działalność na terenie gminy.

W przypadku gminy najtrudniejsza pozostaje odpowiedź na pytanie: z kim gmina konkuruje o klientów? Przedsiębiorstwa, co do zasady, konkurują między sobą w ramach konkretnej branży. Co za tym idzie - gmina konkuruje z innymi gminami. W przypadku samorządów zdecydowanie należałoby wskazać, że gminy konkurują z równymi sobie, a więc duże miasta z dużymi miastami, gminy wiejskie z gminami wiejskimi, itd. Podział terytorialny kraju naturalnie zawęża poziom konkurencyjności, i tak: województwa konkurują ofertą między sobą, następnie powiaty w ramach jednego województwa konkurują z powiatami i/lub miastami na prawach powiatu, gminy w powiecie konkurują między sobą.

W przypadku Gminy Kroczyce podział taki nie jest jednak oczywisty. Gmina leży na terenie powszechnie znanej Polakom Jury Krakowsko-Częstochowskiej, jednoznacznie kojarzonej jako obszar atrakcyjny turystycznie, odpowiedni do uprawiania turystyki aktywnej, weekendowego wypoczynku oraz turystyki weekendowej. Od lat władze Gminy Kroczyce oraz sąsiednich gmin (jak Pilica, Ogrodzieniec, Łazy, etc.) podejmują wspólny dialog prowadzący do podniesienia atrakcyjności przede wszystkim turystycznej całego powiatu. Jak wskazano w analizie społeczno-gospodarczej rozwój atrakcyjności turystycznej determinuje w dużej części: atrakcyjność gminy jako obecnego i potencjalnego miejsca zamieszkania, atrakcyjność gospodarczą gminy oraz coraz częściej również atrakcyjność rolniczą gminy. Z tego powodu strategię gminy należy kształtować biorąc pod uwagę, poza wymiarem stricte lokalnym, również zintegrowane podejście terytorialne i realizację wiązek projektów łączących inwestycje większej niż lokalna skali. Zapewnia to zrównoważony rozwój powiatu/obszaru atrakcyjnego turystycznie i daje perspektywę owocnej współpracy z sąsiadami, która pozwoli na umocnienie silnej pozycji Jury Krakowsko-Częstochowskiej na rynku obszarów atrakcyjnych turystycznie. Działanie takie powinno dać efekt synergii, wspólne działania partnerów mogą przynieść większy zysk niż identyczne działania podejmowane przez każdego z partnerów z osobna. Gminy wiejskie powiatu zawierciańskiego tworzą wspólnie Lokalną Grupę Działania Perła Jury, w ramach działań której współpracują nad konsekwentną realizacją Lokalnej Strategii Rozwoju. Lokalna Strategia Rozwoju prezentuje podejście zintegrowane, spełnienie jej celów i założeń oddziałuje pozytywnie na obszar wszystkich gmin zrzeszonych w LGD.

Odpowiadając więc na pytanie „z kim konkurujemy?”, powinniśmy stwierdzić, że:

- W zakresie wszystkich sfer, które rzutują na atrakcyjność turystyczną Jury Krakowsko-Częstochowskiej konkurujemy z innymi rejonami atrakcyjnymi

turystycznie przy wsparciu partnerów - sąsiednich gmin leżących na terenie Jury. Gmina Kroczyce i gminy sąsiednie konkurują więc zewnętrznie, podejmując zintegrowane działania promujące ofertę turystyczną obszaru i zwiększające jej atrakcyjność.

- W zakresie wszystkich sfer, które rzutują na atrakcyjność gminy na rynku lokalnym (np. atrakcyjne miejsce zamieszkania ze względu na sprawny system opieki nad dziećmi) Gmina Kroczyce konkuruje z sąsiednimi gminami.

Cechą rozwoju lokalnego (gminnego) jest jego podzielność funkcjonalna. Aby analiza SWOT była możliwie najbardziej szczegółowa, obszar gminy analizowany jest w odniesieniu do trzech kluczowych uwarunkowań rozwojowych gminy:

- Społeczeństwo,
- Gospodarka,
- Środowisko naturalne.

Analiza SWOT dla obszaru SPOŁECZEŃSTWO przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 10 Analiza SWOT dla obszaru społeczeństwo

	S MOCNE STRONY		O SZANSE
S1	Stać liczbę mieszkańców w kilku kolejnych latach.	O1	Rozwój różnorodnych form zatrudnienia (samozatrudnienie, praca zdalna w miejscu zamieszkania, duża mobilność pracowników).
S2	Dodatnie saldo migracji.	O2	Moda na osiedlanie się w miejscowościach podmiejskich, dobrze skomunikowanymi z dużymi miastami.
S3	Wysoka świadomość przynależności regionalnej (rolniczy charakter gminy, sentyment do ojcowizny).	O3	Czasowa emigracja zarobkowa - możliwość zarobkowania w ramach pracy tymczasowej, np. za granicą i gromadzenia kapitału inwestowanego następnie na terenie gminy Kroczyce.
S4	Duża liczba letników odwiedzających regularnie gminę.	O4	Zainteresowanie letników i turystów możliwością osiedlania się na terenie gminy na stałe.
S5	Bogata oferta kulturalno-rekreacyjna (dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa; liczne koła zainteresowań prowadzone przez Dom Kultury w Kroczykach: związek emerytów, taneczne, plastyczne, poezji śpiewanej, muzyczne; liczne imprezy kulturalne organizowane przez cały rok).	O5	Możliwość aplikowania o środki unijne w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego na różnorodne działania pozainwestycyjne zwiększające kompetencje, wiedzę i umiejętności mieszkańców gminy (kursy komputerowe, szkolenia z zakresu prowadzenia ekologicznych gospodarstw rolnych, kursy językowe, zajęcia edukacyjne dla dzieci, etc.)
S6	Bogata oferta spędzania czasu wolnego, szczególnie dla dzieci i młodzieży.	O6	Możliwość uzyskania przez Zespół Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka certyfikatu CIOFF
S7	Wieloletnia działalność Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka.	O7	Przenoszenie dobrych praktyk stosowanych w innych gminach (polskich)

			i zagranicznych) w zakresie organizacji życia społeczno-kulturalnego, przy zaangażowaniu KGW.
S8	Rosnąca aktywność Kół Gospodyń Wiejskich oraz działań scalających lokalną społeczność przy wykorzystaniu zasobów Ochotniczych Straży Pożarnych.	-	-
	W SŁABE STRONY		T ZAGROŻENIA
W1	Ujemny przyrost naturalny notowany co najmniej od kilku lat.	T1	Możliwość okresowych migracji zarobkowych młodych mieszkańców gminy gotowych do założenia rodziny, przekształcające się w stałą emigrację.
W2	Niekorzystne trendy w strukturze wiekowej mieszkańców gminy, wskazujące jednoznacznie na starzenie się społeczeństwa.	T2	Niekorzystne prognozy GUS przewidujące spadek liczby ludności w powiecie zawierciańskim.
W3	Ograniczony dostęp do podstawowej opieki dla najmłodszych dzieci (żłobek, klubik opieki na godziny, etc.)	T3	Trudna sytuacja kobiet na lokalnym rynku pracy, po powrocie z przymusowego urlopu wychowawczego (warunkowanego brakiem dostępu do opieki nad najmłodszymi dziećmi).
W4	Zbyt niska podaż nieodpłatnej lub dotowanej dla mieszkańców gminy oferty edukacyjnej/szkoleniowej/warsztatowej (ze względu na ograniczone możliwości finansowe gminy i przerwę w dysponowaniu środkami Europejskiego Funduszu Społecznego na ten cel).	T4	Spadająca atrakcyjność gminy jako potencjalnego miejsca zamieszkania dla osób młodych.
W5	Niski stopień zaangażowania w życiu społeczno-kulturalnym gminy młodzieży (w szczególności mężczyzn).	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT dla obszaru GOSPODARKA przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 11 Analiza SWOT dla obszaru gospodarka

	S MOCNE STRONY		O SZANSE
S1	Stać liczbą podmiotów gospodarczych rejestrowanych na terenie gminy.	O1	Rozwój różnorodnych form zatrudnienia (samozatrudnienie, praca zdalna w miejscu zamieszkania, duża mobilność pracowników).
S2	Wysoki wskaźnik samozatrudnienia mieszkańców gminy, świadczący o wysokim poziomie przedsiębiorczości.	O2	Rozwój trendu bio i eko w produkcji rolnej.
S3	Poprawne wykorzystanie w rozwoju lokalnej gospodarki głównego atutu gminy (atrakcyjności turystycznej i położenia na tle istotnych szlaków komunikacyjnych regionu).	O3	Wytworzenie stałej i silnej kooperacji między sektorem rolniczym, a turystycznym w skali całej gminy i każdego rodzaju obiektów turystycznych (tak, aby produkty rolnicze wytworzone w gminie dostępne były nie tylko w obiektach agroturystycznych, ale także w ekskluzywnych hotelach).
S4	Bogata (jak na gminę wiejską) oferta inwestycyjna gminy.	O4	Intensywna promocja oferty turystycznej Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

S5	Stosunkowo niewielki odsetek liczby bezrobotnych kobiet (44% ogólnej liczby bezrobotnych), w porównaniu z innymi gminami, co świadczy o dużej konkurencyjności kobiet na lokalnym rynku pracy.	O5	Bezpośrednie sąsiedztwo atrakcyjnych turystycznie gmin (np. Ogrodzieniec), z którymi Gmina Kroczyce może współpracować.
S6	Gotowość mieszkańców do zakładania gospodarstw z częściową lub całkowitą uprawą ekologiczną.	O6	Dobre położenie gminy na terenie ważnych w regionie szlaków komunikacyjnych i położenie w pobliżu aglomeracji miejskich, co stwarza duże możliwości kooperacji podmiotów gospodarczych.
S7	Gotowość mieszkańców do dywersyfikacji działalności rolniczej (nowe uprawy, przekształcenia w agroturystykę, etc.).	O7	Rozwój nieuciążliwej produkcji.
S8	Różnorodna oferta noclegowa gminy dająca możliwość pozyskiwania doświadczenia zawodowego i podnoszenia kompetencji zawodowych w obiektach o różnych standardach.	O8	Wydłużenie sezonu turystycznego o okres zimowy przy wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych (np. lasów do utworzenia tras dla narciarstwa biegowego).
W SŁABE STRONY		T ZAGROŻENIA	
W1	Oparcie dochodów wielu rodzin na rolnictwie, którego wyniki są sezonowe i objęte ryzykiem (jak klęski żywiołowe).	T1	Ograniczona możliwość rozwoju gospodarczego gminy przy wsparciu środków unijnych (inwestycje głównie w badania i rozwój oraz branże innowacyjne).
W2	Duża sezonowość zatrudnienia (praca czasowa w sezonie turystycznym oraz w rolnictwie).	T2	Dynamicznie zmieniające się przepisy prawne oraz postępujący mechanizm biurokratyczny w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.
W3	Wiejski charakter gminy, opartej na rolnictwie i dostarczaniu usług turystycznych, warunkuje zasadniczo jednolite wykształcenie mieszkańców, co ogranicza potencjał dostępu do różnorodnie wykształconych pracowników dla przyszłych inwestorów.	T3	Brak zainteresowania potencjalnych inwestorów terenami udostępnionymi przez gminę.
W4	Położenie większości terenu gminy na obszarze chronionym, cennym przyrodniczo, co ogranicza możliwości inwestowania na terenie gminy (np. wyklucza się produkcję uciążliwą).	T4	Spadek zainteresowania atrakcyjnością turystyczną Jury Krakowsko-Częstochowskiej, zmiana trendów w branży turystycznej.
W5	Stosunkowo wysoki odsetek liczby bezrobotnych mężczyzn (66% ogólnej liczby bezrobotnych), w porównaniu z innymi gminami, co świadczy o monokulturze zatrudnienia (branża turystyczna), w której mniej miejsc pracy udostępnianych jest mężczyznom.	T5	Możliwe zbyt duże nasycenie rynku lokalnego ofertami agroturystycznymi (zarówno na terenie samej Gminy Kroczyce, jak i gmin sąsiednich).
W6	Tereny inwestycyjne gminy nie są kompleksowo uzbrojone (braki w sieci gazowej, kanalizacyjnej oraz drogowej).	T6	Pogłębiające się bezrobocie.
W7	Niekorzystne trendy w strukturze wiekowej mieszkańców gminy, przejawiające się wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co prowadzi do zmniejszenia podaży pracowników na	T7	Agresywna promocja turystyczna sąsiednich gmin, skupiająca uwagę turystów kierunkowo na jednej gminie Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

	lokalnym rynku pracy.		
--	-----------------------	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Analiza SWOT dla obszaru ŚRODOWISKO NATURALNE przedstawiona została w poniższej tabeli.

Tabela 12 Analiza SWOT dla obszaru środowisko naturalne

S MOCNE STRONY		O SZANSE	
S1	Położenie przeważającej części gminy na obszarze cennym przyrodniczo, prawnie chronionym.	O1	Możliwość rozwoju wielu form turystyki aktywnej.
S2	Polepszająca się jakość powietrza atmosferycznego ⁸ .	O2	Rozwój trendu bio i eko w produkcji rolnej, turystyce oraz stylu życia (osiedlanie się w miejscach przyrodniczo czystych).
S3	Wysokie walory krajobrazowe typowe dla obszarów Jury Krakowsko-Częstochowskiej.	O3	Wydłużenie sezonu turystycznego o okres zimowy przy wykorzystaniu lokalnych zasobów przyrodniczych (np. lasów do utworzenia tras dla narciarstwa biegowego).
S4	Wysoki wskaźnik zalesienia terenów gminy.	O4	Wzrost znaczenia walorów kulturowych i krajobrazowych w trendach turystycznych.
S5	Występowanie wód podziemnych dobrej jakości.	O5	Promocja trendu turystyki krajowej wśród mieszkańców Polski.
S6	Duży wskaźnik czystych ekologicznie terenów.	O6	Wzrost znaczenia i zastosowania wód podziemnych.
S7	Duża świadomość ekologiczna władz gminy.	O7	Możliwość wykorzystania środków unijnych na inwestycje z zakresu rozwoju sieci kanalizacyjnej (RPO WSL 2014-2020, w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych).
S8	Skutecznie prowadzona akcja demontażu i utylizacji azbestu na terenie gminy (w przeszłości przy współudziale środków WFOŚiGW a obecnie przy dotacji ze środków gminy).	-	-
W SŁABE STRONY		T ZAGROŻENIA	
W1	Dziki wysypiska śmieci.	T1	Negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne gminy sąsiednich aglomeracji miejskich.
W2	Kradzieże drewna w lasach.	T2	Niewystarczająca egzekucja przepisów prawnych w zakresie kłusownictwa i kradzieży drewna.
W3	Kłusownictwo.	T3	Niska świadomość ekologiczna turystów mogąca prowadzić do częściowego zniszczenia zasobów przyrodniczych gminy.
W4	Poziom świadomości ekologicznej mieszkańców gminy jest bardzo zróżnicowany, zarówno w odniesieniu do	T4	Opory społeczne mogące zablokować inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej.

⁸ (M.in. za sprawą montażu instalacji solarnej do podgrzewania ciepłej wody użytkowej w 648 budynkach mieszkalnych na terenie gminy Kroczyce celem obniżenia kosztów podgrzewania wody i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery; zadanie zrealizowane przy 85% dofinansowaniu ze środków RPO WSL 2007-2013).

	podziału mieszkańców na grupy świadome i nieświadome ekologicznie, jak również dużej bądź niskiej świadomości mieszkańców w konkretnym zakresie (np. wysoka świadomość w przypadku rolnictwa ekologicznego i niska świadomość w przypadku segregacji odpadów).		
W5	Brak sieci kanalizacyjnej i nowoczesnej technologicznie oczyszczalni ścieków.	T5	Ryzyko niespełnienia przez gminę obostrzeń ustawowych dotyczących selektywnej zbiórki odpadów.
W6	Wysoki wskaźnik oprostowania planów inwestycyjnych gminy w latach ubiegłych przez osoby posiadające nieruchomości na terenie Gminy Kroczyce ale nie zamieszkujące na stałe na jej terenie.	-	-

Źródło: Opracowanie własne

Drugi etap analizy SWOT polega na analizie wzajemnych powiązań pomiędzy czterema grupami czynników, w ramach których analizowane były poszczególne cechy. Dla każdego z kluczowych uwarunkowań rozwojowych gminy stworzona została macierz wyników (zaprezentowana poniżej). Analizowano w niej wpływ wszystkich czynników względem siebie, przypisując każdemu z powiązań odpowiednią wagę/znaczenie, wg punktacji:

- 0 - brak oddziaływania czynników względem siebie,
- 1 - pośrednie oddziaływanie, czynniki nie wykazują silnego oddziaływania względem siebie,
- 2 - bezpośrednie oddziaływanie, czynniki wykazują silne oddziaływanie względem siebie, jeden czynnik zależy do drugiego.

Tabela 13 Macierz dla obszaru społeczeństwo

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	T1	T2	T3	T4
S1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	0
S2	1	2	1	2	0	0	0	2	1	1	0
S3	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
S4	0	2	0	2	0	0	1	0	0	0	0
S5	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
S6	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
S7	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
S8	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
W1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0
W2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
W3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1
W4	0	0	1	0	2	0	0	1	1	1	1
W5	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne

Reasumując, zdiagnozowano bezpośredni wpływ na siebie następujących czynników:

- Moda na osiedlanie się w miejscowościach podmiejskich, dobrze skomunikowanych z dużymi miastami będzie w konsekwencji powodować dodatnie saldo migracji.
- Należy podejmować działania (głównie promocyjne i edukacyjne) wpływające na zainteresowanie osiedlaniem się na stałe letników odwiedzających gminę, wykorzystując modę na osiedlanie się w miejscowościach podmiejskich.
- Dodatnie saldo migracji może zostać zachwiane za sprawą migracji zarobkowych przybierających charakter stałej emigracji.
- Ujemny przyrost naturalny może zostać pogłębiony za sprawą migracji zarobkowych przybierających charakter stałej emigracji.
- Ujemny przyrost naturalny może zostać pogłębiony poprzez niepodjęcie odpowiednich działań zapewniających kobietom komfortowe warunki do powrotu na rynek pracy po urodzeniu dziecka i zapewniających opiekę dla najmłodszych dzieci.
- Dostęp do nieodpłatnej lub dofinansowanej oferty edukacyjnej dla każdej grupy wiekowej w gminie jest zależny od skuteczności ubiegania się o zewnętrzne dofinansowanie (EFS).

Tabela 14 Macierz dla obszaru gospodarka

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	O8	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7
S1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
S2	1	1	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
S3	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	2	1	0	2
S4	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	2	0	0	0	0
S5	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	2	2	0	1
S6	1	2	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
S7	0	2	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0
S8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W1	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2	0
W2	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	1	1
W3	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0
W4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
W5	1	1	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0
W6	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0
W7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Reasumując, zdiagnozowano bezpośredni wpływ na siebie następujących czynników:

- W wysokim wskaźniku przedsiębiorczości mieszkańców upatrywać należy determinanty wytworzenia stałej i silnej kooperacji między sektorem rolniczym, a turystycznym oraz wydłużenia sezonu turystycznego.

- Podstawowym atutem oferty inwestycyjnej gminy, który należy promować jest dogodnie położenie gminy na terenie ważnych w regionie szlaków komunikacyjnych i położenie w pobliżu aglomeracji miejskich.
- Wykorzystanie wszystkich szans rozwojowych w zakresie gospodarki pozwoli na utrzymanie korzystnych trendów w obszarze zatrudnienia kobiet.
- Wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców i gotowość do zmian w produkcji rolnej umocniona powinna zostać szeroką wiedzą pozwalającą na wykorzystanie trendu bio i eko w rolnictwie i turystyce.
- Duże nasycenie rynku usługami turystycznymi może spowodować zastój w branży turystycznej i zahamować rozwój przedsiębiorczości w tym sektorze.
- Lokalny rynek pracy oparty jest na turystyce, ewentualny upadek branży oznaczałby klęskę dla gminnej gospodarki i utratę źródła dochodu dla większości mieszkańców oraz długotrwałe bezrobocie dla wielu kobiet.
- Oferta gminy może nie zostać prawidłowo rozpoznana przez potencjalnych inwestorów, ze względu na zbyt niskie nakłady na uzbrojenie terenu oraz niewystarczającą promocję oferty.
- Silne uzależnienie dochodów mieszkańców od tradycyjnego rolnictwa może zostać niwelowane zaangażowaniem potencjału gospodarstw rolniczych w rozwój gminnej turystyki oraz produkcji bio i eko.
- Wytworzenie stałej i silnej kooperacji między sektorem rolniczym, a turystycznym w skali całej gminy jest szansą na walkę z sezonowością zatrudnienia w branży turystycznej i wpłynąć będzie na zmniejszenie bezrobocia wśród mężczyzn.

Tabela 15 Macierz dla obszaru środowisko naturalne

	O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	T1	T2	T3	T4	T5
S1	1	2	2	1	1	1	0	0	0	1	0	0
S2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
S3	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	0
S4	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0
S5	0	0	0	0	0	2	2	0	0	1	2	0
S6	1	1	1	1	1	1	2	0	0	1	0	0
S7	0	1	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0
S8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
W1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
W2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
W3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
W4	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	2	2
W5	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0
W6	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	2	0

Źródło: Opracowanie własne

Reasumując, zdiagnozowano bezpośredni wpływ na siebie następujących czynników:

- Walory przyrodnicze należy wykorzystać do rozwoju trendu bio i eko w produkcji rolnej, turystyce oraz stylu życia (osiedlanie się w miejscach przyrodniczo czystych).
- Odpowiednie wykorzystanie zasobów przyrodniczych może wpłynąć na wydłużenie sezonu turystycznego.
- Należy kontynuować potencjał zarobkowy jaki daje produkcja na bazie wód podziemnych dobrej jakości.
- Należy systematycznie likwidować wysypiska śmieci, gdyż będą one negatywnie wpływać na atrakcyjność przyrodniczą gminy. Jednocześnie nagłośniecie tego typu działań oraz prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów pozwoli edukować mieszkańców i turystów w zakresie zasad gospodarki odpadami prowadzonej w gminie.
- Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej na terenie gminy warunkowany jest dalszą determinacją władz gminy do pozyskania środków zewnętrznych na realizację inwestycji przy jednoczesnym uświadamianiu mieszkańców gminy i właścicieli nieruchomości nie zamieszkujących na terenie gminy w zakresie wpływu jaki wywiera posiadanie kanalizacji i nowoczesnej oczyszczalni ścieków na rozwój gminy.
- Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej ma bezpośredni wpływ na jakość wód podziemnych, którego spadek może ograniczać potencjał zarobkowy jaki zasób ten daje gminie.
- Poprawne prowadzenie przez gminę selektywnej zbiórki odpadów jest warunkowane podniesieniem świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w tym zakresie.

5 Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy

Zrównoważony, wielopłaszczyznowy i konsekwentny rozwój gminy jest uzależniony od optymalnego wykorzystania jej potencjału rozwojowego. Analizując determinanty atrakcyjności Gminy Kroczyce, jako najważniejsze aspekty, które powinny mieć wpływ na kształtowanie i dynamizację rozwoju gminy w nadchodzących latach, należy wskazać następujące kwestie:

- Dążenie do pełnienia przez gminę funkcji centrum turystyki aktywnej regionu, przy wzmocnieniu trendu bio i eko. Wykorzystać należy w tym celu: potencjał przyrodniczy gminy, atrakcyjność turystyczną gminy, rolniczy charakter obszaru.
- Stworzenie sieci kooperacji branży turystycznej i rolniczej działających na terenie gminy. Wykorzystać należy w tym celu: bogatą bazę infrastruktury turystycznej i okoturystycznej w gminie, rolniczy charakter obszaru, doskonałe warunki przyrodnicze.
- Wzmoczone działania skierowane na promocję walorów turystycznych gminy, stała współpraca w tym zakresie z gminami sąsiednimi.
- Efektywna i spójna koncepcja wykorzystania terenów inwestycyjnych gminy, pozwalająca na dywersyfikację zatrudnienia w gminie i pozwalająca na aktywną walkę z bezrobociem (szczególnie wśród mężczyzn).
- Dalsze działania inwestycyjne zmierzające do podniesienia jakości lokalnej infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej.

Efektywne wykorzystanie zdefiniowanych determinantów atrakcyjności umożliwi neutralizację problemów społeczno-gospodarczych gminy przekształcając ją w nowoczesny ośrodek gminny, konkurencyjny w warunkach rywalizacji rynkowej jednostek sektora samorządowego.

6 Wizja i misja rozwoju gminy - główne przesłanie rozwojowe

Wizja jest opisem pożądanego wizerunku gminy w odległej lecz wyraźnie zdefiniowanej przyszłości. Zakłada się przy tym, że realizacja wizji możliwa będzie przy zaistnieniu wszystkich korzystnych uwarunkowań do jej realizacji niezbędnych (zagrożenia zdiagnozowane w analizie SWOT nie wystąpią a zdefiniowane szanse zostaną wykorzystane).

Wizję Gminy Kroczyce zdefiniowano dla każdego z trzech kluczowych kryteriów rozwoju gminy:

- Społeczeństwo,
- Gospodarka,
- Środowisko naturalne.

Horyzont czasowy to rok 2020, gdyż do tego okresu niniejsza strategia będzie wdrażana. Weryfikacja wyników osiągnięcia zakładanych celów strategicznych a za ich pośrednictwem - realizacji wizji, możliwa będzie po roku 2020.

Wizja Gminy Kroczyce w obszarze **SPOŁECZEŃSTWO**:

W roku 2020 Gmina Kroczyce będzie atrakcyjnym miejscem do życia dla obecnych i potencjalnym mieszkańców.

Wizja Gminy Kroczyce w obszarze **GOSPODARKA**:

W roku 2020 Gmina Kroczyce będzie obszarem rozwiniętym gospodarczo, głównie w branży turystycznej, ekologicznej produkcji rolniczej oraz produkcji nieuciążliwej.

Wizja Gminy Kroczyce w obszarze **ŚRODOWISKO NATURALNE**:

W roku 2020 czyste środowisko naturalne w Gminie Kroczyce będzie jedną z podstawowych determinant świadczących o atrakcyjności gminy na tle regionu.

Łącząc i podsumowując wizje określone dla poszczególnych obszarów **OGÓLNA WIZJĘ ROZWOJU** Gminy Kroczyce definiuje się następująco:

W roku 2020 Gmina Kroczyce będzie miejscem przyjaznym mieszkańcom, zapewniającym dostęp do różnorodnych miejsc pracy i rozwijającym się z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego.

Misja jest zbiorem ogólnych zasad, jakimi gmina zamierza się kierować w celu realizacji zdefiniowanej wizji, w przypadku Gminy Kroczyce należą do nich:

- Modernizacja i rozwój podstawowej infrastruktury społecznej (opieka zdrowotna, edukacja, kultura, rekreacja, etc.).
- Wyrównanie poziomu dostępności do infrastruktury technicznej we wszystkich sołectwach gminy (wodociągi, kanalizacja, oświetlenie uliczne, drogi lokalne, etc.).
- Intensywna promocja oferty turystycznej i inwestycyjnej gminy.
- Stworzenie optymalnych warunków do rozwoju gospodarki i rolnictwa, w oparciu o dużą atrakcyjność turystyczną i przyrodniczą gminy oraz przy wykorzystaniu mody na produkty i usługi bio/eko.
- Ochrona i poprawa stanu istniejących zasobów środowiskowych gminy.

7 Cele i kierunki rozwoju gminy

Pomiędzy zakładanym, pożądanym scenariuszem strategicznym, a procesami obecnie zachodzącymi na terenie gminy istnieje szereg rozbieżności, które składają się na tzw. lukę strategiczną. Od tego w jakim stopniu wyznaczone cele i kierunki będą realizowane poprzez konkretne działania zależy czy w założonym horyzoncie czasowym gminie uda się osiągnąć przyjętą wizję.

W pierwszej kolejności określono cele strategiczne, których osiągnięcie związane jest z długim horyzontem czasowym a ich zakres wynika bezpośrednio z przyjętej wizji.

Ogólnym, nadrzędnym celem strategicznym Gminy Kroczyce jest:

Podejmowanie konsekwentnych i systematycznych działań zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju Gminy Kroczyce we wszystkich aspektach jej funkcjonowania.

Podrzędne cele strategiczne określone zostały dla każdego z kluczowych kryteriów rozwoju gminy, w korespondencji ze zdefiniowaną misją:

Cel strategiczny w obszarze **SPOŁECZEŃSTWO**:

C.1. Utrzymanie odpowiedniego tempa wzrostu rozwoju społecznego i zasobów infrastrukturalnych gminy.

Cel strategiczny w obszarze **GOSPODARKA**:

C.2. Tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia na terenie gminy działalności gospodarczej i rolniczej oraz lokowania nowych inwestycji, a także dalsze wykorzystywanie atrakcyjności turystycznej obszaru w celach zarobkowych.

Cel strategiczny w obszarze **ŚRODOWISKO NATURALNE**:

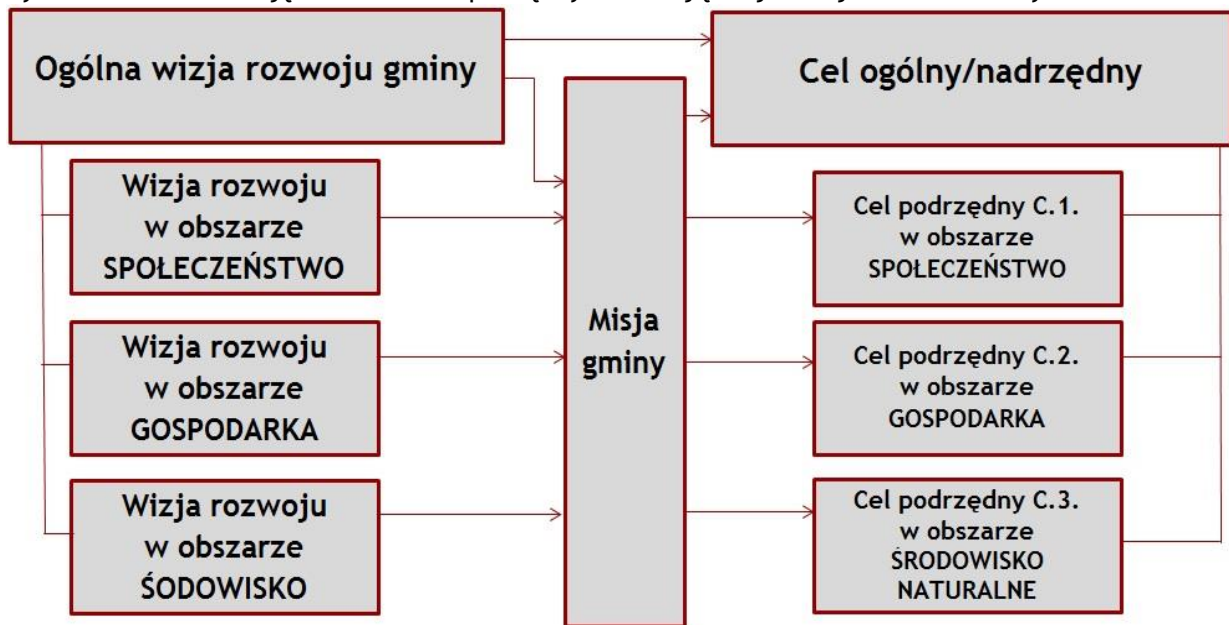
C.3. Wykorzystywanie zasobów środowiskowych gminy do podniesienia atrakcyjności turystycznej, gospodarczej i społecznej gminy, z poszanowaniem przyrody.

Zrównoważony rozwój gminy, którego osiągnięcie przewiduje nadrzędny cel strategiczny, jest procesem zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych, zapewniającym równowagę pomiędzy zyskami i kosztami rozwoju. Proces ten uwzględnia odległą perspektywę czasową, a więc bierze pod uwagę, jakie skutki obecnie wprowadzane zmiany przyniosą przyszłym pokoleniom. Rozwój ten zakłada równowagę na wszystkich płaszczyznach rozwoju gminy, co za tym idzie - żaden z kluczowych obszarów rozwoju nie

może zostać wdrażany priorytetowo. Nie występuje hierarchizacja poszczególnych obszarów rozwoju, zakłada się bowiem, że jedynie wielotorowe, równoległe zmiany w każdym obszarze mogą przynieść zamierzony efekt w postaci wypełnienia nadrzędnego celu strategicznego. Reasumując - wszystkie zdefiniowane podrzędne cele strategiczne są sobie równe pod względem rangi i priorytetu w ich wdrażaniu.

Poniższy rysunek przedstawia graficzne ujęcie zależności pomiędzy realizacją wizji i misji a zdefiniowanymi celami.

Rysunek 6 Graficzne ujęcie zależności pomiędzy realizacją wizji i misji a zdefiniowanymi celami

Źródło: Opracowanie własne

Podrzędne cele strategiczne realizowane będą za pomocą precyzyjnie określonych celów operacyjnych. Cele operacyjne stanowią uszczegółowienie celów strategicznych i zakładają realizację w krótszym horyzoncie czasowym. Realizacja każdego z celów strategicznych możliwa będzie za sprawą konsekwentnej realizacji konkretnych kierunków działań, które wdrażane będą z kolei poprzez działania o charakterze inwestycyjnym, szkoleniowym, informacyjno-promocyjnym. Cele operacyjne i kierunki działań przedstawiono w poniższej tabeli scalającej wszystkie elementy założeń strategicznych gminy.

Tabela 16 Cele i kierunki działań

Ogólny, nadrzędny cel strategiczny					
Podejmowanie konsekwentnych i systematycznych działań zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju Gminy Kroczyce we wszystkich aspektach jej funkcjonowania					
Podrzędne cele strategiczne					
w obszarze SPOŁECZEŃSTWO		w obszarze GOSPODARKA		w obszarze ŚRODOWISKO NATURALNE	
C.1. Utrzymanie odpowiedniego tempa wzrostu rozwoju społecznego i zasobów infrastrukturalnych gminy.		C.2. Tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia na terenie gminy działalności gospodarczej i rolniczej oraz lokowania nowych inwestycji, a także dalsze wykorzystywanie atrakcyjności turystycznej obszaru w celach zarobkowych.		C.3. Wykorzystywanie zasobów środowiskowych gminy do podniesienia atrakcyjności turystycznej, gospodarczej i społecznej gminy, z poszanowaniem przyrody.	
Cele operacyjne i kierunki działań					
w ramach celu strategicznego C.1.		w ramach celu strategicznego C.2.		w ramach celu strategicznego C.3.	
C.1.1.	<p>Aktywne wsparcie mieszkańców w rozwoju kompetencji zawodowych.</p> <p>K.D.1.1.1. Diagnoza potrzeb edukacyjnych mieszkańców</p> <p>K.D.1.1.2. Organizacja kursów edukacyjnych dla mieszkańców gminy w zakresie zdiagnozowanych potrzeb, przy uwzględnieniu otrzymania zewnętrznego dofinansowania.</p>	C.2.1.	<p>Tworzenie środowiska sprzyjającego zawiązywaniu stałej współpracy pomiędzy branżą turystyczną a rolniczą.</p> <p>K.D.2.1.1. Stworzenie ewidencji podmiotów rolniczych z potencjałem ekologicznym.</p> <p>K.D.2.1.2. Organizacja spotkań grup roboczych.</p> <p>K.D.2.1.3. Organizacja szkoleń przy dofinansowaniu ze środków zewnętrznych.</p> <p>K.D.2.1.4. Zaangażowanie w procesie zawiązywania współpracy Kót Gospodyń Wiejskich.</p> <p>K.D.2.1.5. Organizacja wyjazdów studyjnych KGW do gmin prezentujących dobre praktyki.</p>	C.3.1.	<p>Działania zmierzające do zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.</p> <p>K.D.3.1.1. Stałe wspieranie działań organizacji pożytku publicznego i innych podmiotów.</p> <p>K.D.3.1.2. Monitoring stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w gminie.</p> <p>K.D.3.1.3. Wspieranie walki z kłusownictwem i nielegalną wycinką drewna.</p>
C.1.2.	<p>Dalszy rozwój oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej dla mieszkańców i turystów.</p> <p>K.D.1.2.1. Kontynuacja budowy placów zabaw.</p> <p>K.D.1.2.2. Rozbudowa ścieżek</p>	C.2.2.	<p>Wsparcie rozwoju gospodarstw ekologicznych i agroturystyki.</p> <p>K.D.2.2.1. Organizacja szkoleń z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, przy zewnętrznym dofinansowaniu.</p>	C.3.2.	<p>Rozwój i modernizacja zasobów komunalnej sieci wodno-kanalizacyjnej.</p> <p>K.D.3.2.1. Budowa sieci kanalizacyjnej.</p> <p>K.D.3.2.2. Budowa oczyszczalni ścieków.</p>

	<p>rowerowych. K.D.1.2.3. Organizacja tras nordic walking oraz tras do narciarstwa biegowego. K.D.1.2.4. Kontynuacja organizacji imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców i turystów. K.D.1.2.5. Aktywne wsparcie Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka. K.D.1.2.6. Wykorzystanie zaangażowania społecznego członkiń Kół Gospodyń Wiejskich. K.D.1.2.7. Podjęcie prób aktywizacji młodzieży w kształtowaniu życia społecznego w gminie.</p>		<p>K.D.2.2.2. Organizacja szkoleń z zakresu prowadzenia ekologicznych gospodarstw rolnych.</p>		
C.1.3.	<p>Doposażenie i rozwój bazy edukacyjnej. K.D.1.3.1. Systematyczne uzupełnianie wyposażenia placówek wychowawczych i edukacyjnych. K.D.1.3.2. Doposażenie placówek wychowawczych i edukacyjnych w pomoce naukowe (stosownie do identyfikowanych potrzeb).</p>	C.2.3.	<p>Aktywna promocja walorów turystycznych i kulturowych gminy oraz produktów lokalnych. K.D.2.3.1. Kontynuowanie strategii promocyjnej gminy. K.D.2.3.2. Aktywne wsparcie działalności promocyjnej prowadzonej przez Dom Kultury w Kroczykach. K.D.2.3.3. Wspieranie starań o zidentyfikowanie i certyfikowanie lokalnych produktów jako produktów regionalnych. K.D.2.3.4. Zaangażowanie w proces promocji Kół Gospodyń Wiejskich. K.D.2.3.5. Wykorzystanie w procesie promocji potencjału Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka.</p>	C.3.3.	<p>Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy i turystów. K.D.3.3.1. Prowadzenie cyklicznych kampanii edukacyjnych dla mieszkańców (szczególnie w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i efektywności energetycznej). K.D.3.3.2. Prowadzenie cyklicznych kampanii edukacyjnych w sezonie turystycznym dla turystów (szczególnie w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz wpływu ruchu turystycznego na zasoby kulturowo-turystyczne gminy).</p>
C.1.4.	<p>Organizacja podstawowej opieki dla dzieci do lat 3 (żłobek, klubik opieki, etc.).</p>	C.2.4.	<p>Podjęcie działań zmierzających do wydłużenia sezonu turystycznego. K.D.2.4.1. Promocja gminy</p>	C.3.4.	<p>Realizacja przedsięwzięć sprzyjających poprawie efektywności energetycznej. K.D.3.4.1. Wymiana źródeł ciepła</p>

	<p>K.D.1.4.1. Diagnoza potrzeb w każdym sołectwie.</p> <p>K.D.1.4.2. Konsultacje społeczne z zainteresowanymi stronami.</p> <p>K.D.1.4.3. Wybór formy opieki preferowanej przez gminę i możliwej do ewentualnego wsparcia ze środków zewnętrznych.</p> <p>K.D.1.4.4. Patronat nad organizacją opieki (stopień zaangażowania gminy zależny będzie od wybranej formy opieki).</p>		<p>uwzględniająca informacje o możliwości uprawiania turystyki jesiennie-zimowej.</p> <p>K.D.2.4.2. Organizacja tras nordic walking i tras narciarstwa biegowego.</p>		<p>w budownictwie indywidualnym przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania.</p> <p>K.D.3.4.2. Termomodernizacja indywidualnych budynków mieszkalnych przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania.</p> <p>K.D.3.4.3. Instalacja pomp ciepła w budynkach publicznych przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania.</p>
C.1.5.	<p>Systematyczne aplikowanie o zewnętrzne dofinansowanie na realizację działań poza inwestycyjnych.</p> <p>K.D.1.5.1. Analiza potencjalnych możliwości dofinansowania projektów.</p> <p>K.D.1.5.2. Systematyczny monitoring harmonogramów konkursów.</p> <p>K.D.1.5.3. Aktywne aplikowanie o środki.</p> <p>K.D.1.5.4. Wyłonienie wśród struktur UG Kroczyce osoby odpowiedzialnej za organizację działań poza inwestycyjnych.</p>	C.2.5.	<p>Wykorzystanie zewnętrznych mechanizmów finansowych do realizacji gminnych inwestycji.</p> <p>K.D.2.5.1. Analiza potencjalnych możliwości dofinansowania projektów.</p> <p>K.D.2.5.2. Systematyczny monitoring harmonogramów konkursów.</p> <p>K.D.2.5.3. Aktywne aplikowanie o środki</p>	-	-
C.1.6.	<p>Rozwój i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej.</p> <p>K.D.1.6.1. Konieczność regulacji stanu prawnego dróg lokalnych.</p> <p>K.D.1.6.2. Modernizacja dróg lokalnych.</p> <p>K.D.1.6.3. Modernizacja infrastruktury związanej z pasem drogowym (kanalizacja deszczowa, chodniki, etc.).</p>	C.2.6.	<p>Zwiększenie atrakcyjności dostępnych terenów inwestycyjnych greenfield.</p> <p>K.D.2.6.1. Kontynuowanie działań promocyjnych gminy uwzględniających promocję terenów inwestycyjnych.</p> <p>K.D.2.6.2. Realizacja inwestycji polegających na uzupełnieniu uzbrojenia dostępnych terenów inwestycyjnych.</p>	-	-
C.1.7.	Promocja gminy, jako miejsca	C.2.7.	Tworzenie korzystnych warunków dla	-	-

	przyjaznego osiedlaniu się oraz gminy przyjaznej rodzinie ⁹⁹ .		rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw ¹⁰⁰ .		
C.1.8.	<p>Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego.</p> <p>K.D.1.8.1. Podjęcie starań o przywrócenie posterunku policji.</p> <p>K.D.1.8.2. Systematyczne uzupełnianie infrastruktury i wyposażenia OSP.</p> <p>K.D.1.8.3. Rozbudowa oświetlenia ulicznego.</p> <p>K.D.1.8.4. Rozbudowa systemu gminnego monitoringu.</p>	C.2.8.	<p>Podnoszenie kompetencji pracowników samorządu lokalnego oraz podnoszenie sprawności funkcjonowania jednostek samorządowych.</p> <p>K.D.2.8.2. Uczestnictwo pracowników samorządowych w szkoleniach, przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania.</p> <p>K.D.2.8.3. Stały monitoring poziomu zadowolenia mieszkańców z obsługi w jednostkach publicznych i podejmowanie ewentualnych działań naprawczych.</p>	-	-
C.1.9.	<p>Rozwój oraz modernizacja infrastruktury technicznej gminy.</p> <p>K.D.1.9.1. Modernizacja dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</p> <p>K.D.1.9.2. Budowa rezerwowych ujęć wodnych.</p> <p>K.D.1.9.3. Budowa kanalizacji.</p> <p>K.D.1.9.4. Budowa oczyszczalni ścieków.</p>	-	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne

⁹⁹ Nie sformułowano kierunków działań. Cel operacyjny realizowany będzie kompleksowo za sprawą realizacji wszystkich założeń strategicznych.

8 Komplementarność strategii z politykami sektorowymi państwa, regionu i gminy

Założenia strategiczne zdefiniowane w Strategii Rozwoju Gminy Kroczyce na lata 2015-2020 są komplementarne z politykami sektorowymi państwa, regionu, powiatu i pozostałymi dokumentami strategicznymi gminy. W poniższej matrycy wskazano cele poszczególnych polityk, które będą realizowane za pośrednictwem wdrażania celów strategicznych Gminy Kroczyce¹¹.

W rozdziale 7 strategii przedstawiono szczegółowy opis celów, reasumując cele strategiczne gminy to:

- C.1. Utrzymanie odpowiedniego tempa wzrostu rozwoju społecznego i zasobów infrastrukturalnych gminy.
- C.2. Tworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia na terenie gminy działalności gospodarczej i rolniczej oraz lokowania nowych inwestycji, a także dalsze wykorzystywanie atrakcyjności turystycznej obszaru w celach zarobkowych.
- C.3. Wykorzystywanie zasobów środowiskowych gminy do podniesienia atrakcyjności turystycznej, gospodarczej i społecznej gminy, z poszanowaniem przyrody.

W ostatniej kolumnie matrycy znakiem „+” wskazuje się, który cel strategicznych Gminy Kroczyce realizuje cele zdefiniowane w politykach wyższego rzędu.

Wszystkie wymienione cele strategiczne są podrzędne względem ogólnego celu rozwoju gminy, określonego jako: *„Podejmowanie konsekwentnych i systematycznych działań zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju Gminy Kroczyce we wszystkich aspektach jej funkcjonowania”*. Wypełnienie założeń strategicznych celów podrzędnych jest równoznaczne z realizacją celu nadrzędnego.

¹¹ Należy podkreślić, że w kwietniu 2015 r. część dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym pozostawała w trakcie aktualizacji bądź ponownego opracowywania założeń na kolejne lata.

Tabela 17 Matryca logiczna powiązania dokumentów strategicznych wyższego rzędu z celami strategicznymi Gminy Kroczyce

Nazwa dokumentu strategicznego	Główne cele	Cele strategiczne Gminy Kroczyce		
		C.1.	C.2.	C.3.
Poziom krajowy				
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	Celem głównym Strategii jest poprawa jakości życia Polaków. Kierunki interwencji podporządkowane są schematowi trzech obszarów strategicznych, które zostały podzielone na osiem części (zgodnych ze strategicznymi celami rozwojowymi). Są to:			
	W obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:			
	▪ Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,	+		
	▪ Polska Cyfrowa,			
	▪ Kapitał ludzki,	+		
	▪ Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko,	+		+
	W obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:			
	▪ Rozwój regionalny,	+	+	+
	▪ Transport,	+		
	W obszarze efektywności i sprawności państwa:			
▪ Kapitał społeczny,	+			
▪ Sprawne państwo.	+			
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020	Celem głównym Strategii jest: wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Strategia wyznacza trzy obszary strategiczne:			
	▪ Sprawne i efektywne państwo,	+		
	▪ Konkurencyjna gospodarka,		+	
	▪ Spójność społeczna i terytorialna.	+		+
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020	Efektywność polityki regionalnej będzie rozumiana jako zdolność do osiągania celów rozwoju odnoszących się do terytoriów przez efektywne wykorzystanie ich potencjałów. Wyznaczone w KSRR cele strategii to:			
	▪ Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”).	+	+	+
	▪ Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).			
	▪ Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).			
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Głównym celem SRKL jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Poza celem głównym w SRKL wyznaczono pięć celów szczegółowych:			
	▪ wzrost zatrudnienia,	+		

	<ul style="list-style-type: none"> wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, 	+	+	
	<ul style="list-style-type: none"> poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej, 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli. 	+		
Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Główny cel strategii to: Stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i współpracy przedsiębiorstw, administracji i nauki. Strategia zakłada realizację następujących celów:			
	<ul style="list-style-type: none"> dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki, 			
	<ul style="list-style-type: none"> stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy, 	+	+	
	<ul style="list-style-type: none"> wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców, 		+	+
	<ul style="list-style-type: none"> wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki. 			
Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	Podstawowym celem krajowej polityki transportowej jest zwiększenie dostępności terytorialnej, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym (lokalnym), europejskim i globalnym. Realizacja głównego celu transportowego w perspektywie 2020 r. i dalszej, wiąże się z realizacją pięciu celów szczegółowych, właściwych dla każdej z gałęzi transportu. Chodzi o:			
	<ul style="list-style-type: none"> stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej, 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> poprawę sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym, 			
	<ul style="list-style-type: none"> poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu oraz przewożonych towarów, 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko, 	+		+
	<ul style="list-style-type: none"> zbudowanie racjonalnego modelu finansowania inwestycji infrastrukturalnych. 			
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.	Celem głównym Strategii jest: Zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę			
	Cele szczegółowe:			
	<ul style="list-style-type: none"> Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska. 	+		+
	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. 			
	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu środowiska. 			+
Strategia Sprawne Państwo	Cele strategiczne:			
	<ul style="list-style-type: none"> Otwarty rząd 			
	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie sprawności instytucjonalnej państwa 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych 	+	+	+
	<ul style="list-style-type: none"> Dobre prawo 			
	<ul style="list-style-type: none"> Efektywne świadczenie usług publicznych 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Skuteczny wymiar sprawiedliwości i prokuratura 			
	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego 	+		

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel główny strategii to: Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno- gospodarczym Polski. Cele szczegółowe:			
	▪ Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.	+	+	
	▪ Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.	+		
	▪ Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.	+	+	
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	Długookresowy cel główny działań służących rozwojowi obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa zdefiniowano jako: Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju. Cele szczegółowe:			
	▪ Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.	+	+	
	▪ Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej.	+	+	
	▪ Bezpieczeństwo żywnościowe.	+	+	
	▪ Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego.	+	+	
▪ Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.			+	
Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP 2022	Główny cel strategii to: Wzmocnienie efektywności i spójności systemu bezpieczeństwa narodowego. Cele operacyjne:			
	▪ Kształtowanie stabilnego międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa w wymiarze regionalnym i globalnym.	+		
	▪ Umocnienie zdolności państwa do obrony.			
	▪ Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego.			
	▪ Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa.			
Tworzenie warunków do rozwoju zintegrowanego systemu bezpieczeństwa narodowego.				
Poziom regionalny				
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”	Obszary priorytetowe:			
	▪ Nowoczesna gospodarka i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.		+	
	▪ Szanse rozwojowe mieszkańców i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.	+	+	+
	▪ Przestrzeń i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.	+	+	
▪ Relacje z otoczeniem i cel strategiczny: Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy.	+	+		
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020	Celem strategii jest wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw oraz instytucji badawczo-rozwojowych, które mają wpływ na wzrost gospodarczy oraz rozwój technologii i nauki.			
Strategia Rozwoju	Cele strategiczne:			

Kultury w Województwie Śląskim w latach 2006-2020	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost kompetencji potrzebnych do uczestnictwa w kulturze (odbiorcy), efektywnego zarządzania kulturą (animatorzy kultury) i twórczości artystycznej w warunkach gospodarki rynkowej (twórcy). 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost poziomu uczestnictwa w kulturze (biernego □ w roli odbiorców treści kulturowych i czynnego □ w roli twórców treści kulturowych). 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Upowszechnianie i zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu (materialnego i niematerialnego) oraz jego efektywniejsze wykorzystywanie do celów turystycznych. 	+		+
	<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie lepszych warunków dla rozwoju środowisk twórczych i wykorzystywania ich kreatywności. 	+		
Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020	Cele strategiczne:			
	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług sportowych. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Województwo Śląskie regionem odnoszącym sukcesy sportowców Organizacja wielkich wydarzeń sportowych oraz promocja sportu 			
Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030	Cele strategiczne:			
	<ul style="list-style-type: none"> Zachowanie różnorodności biologicznej i georóżnorodności w dobrym stanie oraz umożliwiającym korzystanie z ich zasobów obecnym i przyszłym pokoleniom. 			+
	<ul style="list-style-type: none"> Zachowanie i ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych oraz powstrzymanie degradacji krajobrazu i przywracanie ładu przestrzennego. 			+
	<ul style="list-style-type: none"> Zintegrowany system zarządzania środowiskiem przyrodniczym i przestrzenią. Wysoki poziom świadomości ekologicznej i holistycznej wiedzy o przyrodzie i krajobrazie oraz zaangażowania mieszkańców województwa śląskiego w ich ochronę. 	+		+
Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020	Cele strategiczne:			
	<ul style="list-style-type: none"> Wzmocnienie polityki prorodzinnej. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego. 	+		
Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego	Cele strategiczne:			
	<ul style="list-style-type: none"> Otwarta i spójna sieć ośrodków różnej rangi. 			
	<ul style="list-style-type: none"> Komplementarność systemu transportowego. 			
	<ul style="list-style-type: none"> Efektywność mobilna. 			
	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost bezpieczeństwa systemu transportowego. Wysoka innowacyjność transportu 	+		
Poziom lokalny				
Strategia Rozwoju	Misja powiatu:			

Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obszar zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na dużym potencjale gospodarki rolnej, sprzyjający aktywizacji zawodowej mieszkańców oraz rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości, kultury i usług rekreacyjno-turystycznych. 	+	+	+
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjny turystycznie powiat o licznych walorach kulturowych opartych o bazę cennych zabytków architektury. 	+		+
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Czyste środowisko i przyjazny klimat do rozwoju turystyki opartej o zintegrowaną promocję powiatu zawierciańskiego. 	+		
Strategia Rozwoju Turystyki w Powiecie Zawierciańskim	Obszary strategiczne:			
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turystyka aktywna i specjalistyczna 	+		+
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turystyka zainteresowań (hobbystyczna) 	+		+
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Turystyka wiejska 	+	+	+
Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020	Cele strategiczne:			
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie. 	+		
Powiatowy Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych 2014-2020	Cele:			
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kształtowanie otoczenia społecznego i administracyjnego i przestrzeni przyjaznej osobom niepełnosprawnym. 	+		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwój rehabilitacji społecznej. 	+		
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kroczyce na lata 2014-2017	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rehabilitacja zawodowa. 	+		
	Cel nadrzędny: Rozwój gospodarczy Gminy Kroczyce przy zachowaniu i poprawie stanu środowiska naturalnego.	+	+	+
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Obecnie na terenie Gminy Kroczyce obowiązuje 20 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, pokrywających 100% powierzchni gminy. Wszystkie działania realizowane na terenie gminy muszą zostać przeanalizowane pod kątem spełniania zapisów planów.	+	+	+

9 Planowane projekty strategiczne

Poszczególne składowe *Celu ogólnego*, a więc *Cele strategiczne* i *Kierunki działania*, będą wdrażane poprzez realizację konkretnych projektów - działań o charakterze inwestycyjnym, szkoleniowym, informacyjno-promocyjnym oraz marketingowym.

Projekty włączone do Strategii mają charakter indykatywny, dopuszczalne są modyfikacje dotyczące ich zakresu, wartości czy terminu realizacji. Wdrożenie zaplanowanych działań będzie uzależnione od możliwości finansowych instytucji odpowiedzialnych za ich realizację. Podkreślić należy, że zapisy dotyczące projektów strategicznych obejmują jedynie projekty uznane za kluczowe dla rozwoju gminy i wykazujące największy potencjał wygenerowania wartości dodanej.

Projekty strategiczne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju gminy:

1. Rozbudowa systemu kanalizacji na terenie gminy.
2. Budowa oczyszczalni ścieków.
3. Modernizacja dróg lokalnych oraz DW 792 i DW 794 wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
4. Rozwój infrastruktury okoturystycznej/działania zmierzające do wydłużenia sezonu turystycznego.
5. Aktywna promocja gminy.
6. Koncentracja na rozwoju kapitału ludzkiego.

10 Potencjalne źródła finansowania

Działania określone w niniejszym dokumencie w większości wymagać będą zewnętrznego dofinansowania, ze względu na ograniczenia budżetowe Gminy. Poniżej zaprezentowano potencjalne dostępne źródła finansowania projektów oraz zakres jaki obejmują.

10.1 Środki Własne

Samorząd może realizować inwestycje będące w jego kompetencjach z wykorzystaniem środków pochodzących z dochodów własnych - jest to najpopularniejsza metoda finansowania inwestycji, jednakże ograniczająca ich skalę i zakres do limitu wydatków uchwalonych na daną inwestycję w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Wsparciem środków własnych mogą być środki z kredytu banków komercyjnych lub środki pozyskane w ramach emisji papierów wartościowych, np. obligacji komunalnych.

10.2 Bankowe i poza bankowe instrumenty finansowe

Kredyty, pożyczki bankowe itp. o charakterze krótko i długoterminowym - standardowe kredyty bankowe należą do stosunkowo kosztownych, dlatego częściej wykorzystywane są kredyty i pożyczki o charakterze preferencyjnym, tj. nisko oprocentowane bądź z możliwością częściowego umorzenia. Do najczęściej wykorzystywanych źródeł współfinansowania inwestycji należą środki będące w dyspozycji Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Zarówno WFOŚiGW jak i NFOŚiGW dysponują w swojej ofercie:

- preferencyjnymi, częściowo umarzalnymi, pożyczkami na termomodernizację, wymiany źródła ciepła, montaż instalacji OZE, etc.,
- dotacjami na przygotowanie programów efektywności energetycznej,
- dotacjami na działania z zakresu edukacji ekologicznej, w tym dot. efektywności energetycznej.

10.3 Fundusze Strukturalne

Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Polityka Strukturalna i Fundusze mają pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych.

Fundusze unijne dysponowane są w Polsce w dwóch okresach:

- okres programowania lata 2007-2013,
- okres programowania lata 2014-2020.

W latach 2014-2020 fundusze polityki spójności zainwestowane zostaną poprzez 6 programów krajowych, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie). Programami krajowymi zarządzać będzie minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Dodatkowo projekty realizowane z partnerem zagranicznym zostaną dofinansowane z programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Ponadto każde z województw korzystać będzie z pomocy regionalnej przyznawanej w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych.

Programy operacyjne krajowe na lata 2014-2020:

- Program Polska Cyfrowa 2014-2020,
- Program Pomoc Techniczna 2014-2020,
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020.

Środki Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich dysponowane będą za pośrednictwem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Niniejsza strategia opracowana została na przełomie marca i kwietnia 2015 r., tj. w okresie w którym powinny zostać wdrażane fundusze na lata 2014-2020. Ze względu na opóźnienia wynikające m.in. z terminu zaakceptowania budżetu unijnego, okres wdrażania funduszy przewidywanych na lata 2014-2020 został odroczone w czasie o około 12-20 miesięcy. I kwartał 2015 r. to de facto okres, w którym wdrażane są w dalszym ciągu fundusze przewidziane na lata 2007-2013, ogłaszane konkursy przewidują dofinansowywanie projektów ze środków wygenerowanych na skutek oszczędności w realizacji wcześniej zaakceptowanych projektów. Pierwsze nabory wniosków w ramach środków regionalnych w województwie śląskim przeprowadzone mają zostać w II kwartale 2015 r., harmonogram dla poszczególnych programów krajowych nie został opublikowany.

Biorąc pod uwagę zakres działań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych planowanych do realizacji przez Gminę Kroczyce oraz dotychczas udostępniony zakres planowanego do udzielenia wsparcia w ramach poszczególnych programów, rekomenduje się, iż Gmina wykorzystać będzie mogła unijne wsparcie głównie poprzez aplikacje o środki w ramach:

- Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.

10.4 Umowy z podmiotami ESCO

ESCO (Energy Service Company) to firmy działające w sektorze inwestycji energooszczędnych, które finansują inwestycje w celu udziału w oszczędnościach w kolejnych latach, które z kolei stanowią wynagrodzenie za zaangażowany kapitał i ryzyko. Umowa precyzyjnie określa zakres inwestycji na majątku gminy, parametry obiektu po modernizacji, prognozowane zużycie ciepła, energii elektrycznej dla obiektu oraz udział podmiotu ESCO w przyszłych oszczędnościach jak i sposób ich kalkulacji (wyznaczenie okresu referencyjnego, inflacja, anomalie pogodowe). Najistotniejszym elementem umów jest związanie obu stron wynikiem inwestycji, gdy korzyścią dla partnerów jest każda złotówka oszczędności wygenerowana przez inwestycję, a tym samym każda wada w technologii czy wykonaniu uderza w zyski podmiotu ESCO. W przypadku klasycznej inwestycji ze środków własnych inwestor ma jedynie gwarancję wykonawcy na roboty budowlane, technologie, ale nie gwarancję osiągnięcia efektów w postaci niskiego zużycia paliw i niskich kosztów utrzymania. Umowy tego typu mogą spełniać warunki PPP (gdy podmiot ESCO zarządza obiektem) i są wtedy realizowane na podstawie ustawy o PPP.

10.5 Partnerstwo publiczno-prywatne

Ustawa z dnia z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym definiuje, że: „Przedmiotem partnerstwa publiczno-prywatnego jest wspólna realizacja przedsięwzięcia oparta na podziale zadań i ryzyk pomiędzy podmiotem publicznym i partnerem prywatnym. Partnerstwo publiczno-prywatne może stanowić sposób realizacji przedsięwzięcia tylko wtedy, gdy ze współpracy z sektorem prywatnym wynikają korzyści dla interesu publicznego, przeważające w stosunku do korzyści wynikających z innych sposobów realizacji tego przedsięwzięcia przez podmiot publiczny, tj. samodzielnej jego realizacji lub realizacji w inny sposób niż określony w ustawie.

Prosty i efektywny model współdziałania mających wspólny cel partnerów jest od lat stosowany na całym świecie, jednakże w Polsce nadal nie znalazł uznania głównie ze względu na nieprzejrzystość procesu nawiązywania współpracy, ryzyko prawne (nieznajomość prawa, brak jednej spójnej interpretacji) oraz ryzyko polityczne związane z trybem doboru partnera, który zakłada negocjacje i wspólne wypracowanie zasad współpracy, a co zawsze może być podważane przez opozycję jako stanowisko zbyt miękkie czy wręcz niekorzystne dla samorządu.

PPP umożliwia realizację celów publicznych za pomocą inwestycji sektora prywatnego, który w zależności od wybranego modelu współpracy przynajmniej częściowo pokrywa koszty budowy infrastruktury, a później czerpie z niej korzyści, ponosząc też ryzyko rynkowe (popyt). W przypadku realizacji działań określonych w założeniach do planu, bądź

w planie zaopatrzenia. PPP sprawdza się w sytuacji gdy samorząd planuje realizację obiektów, które świadczą usługi publiczne - basenów, szkół, parkingów, budownictwa komunalnego - w każdym z przypadków oprócz uzyskania określonej usługi (mieszkania komunalne, możliwość prowadzenia zajęć, powierzchnia parkingowa, usługi rekreacyjno-sportowe) JST po umówionym okresie przejmie na własność dany obiekt, a tym samym jest żywo zainteresowana jego parametrami, w tym efektywnością energetyczną (ergo kosztami eksploatacji i wartością obiektu). Tym samym określenie na etapie wyboru partnera wyższych parametrów w zakresie energooszczędności jest korzystne dla podmiotu publicznego, a w przypadku rozwiązań efektywnych finansowo, także dla podmiotu prywatnego.

11 Wskaźniki

Monitorowanie postępu we wdrażaniu Strategii będzie możliwe dzięki wykorzystaniu zdefiniowanych poniżej wskaźników produktu oraz rezultatu. Formułując wskaźniki przyjęto założenie, iż stan bazowy dla realizacji każdego z nich zostaje ustalony na poziomie zerowym („0,00”), natomiast postęp będzie mierzony w cyklach dwuletnich, poczynając od roku w którym Rada Gminy Kroczyce przyjmie strategię do realizacji.

Podstawą monitorowania niektórych wskaźników będą informacje pozyskane od podmiotów zewnętrznych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań o charakterze inwestycyjnym oraz pozainwestycyjnym, gdyż nie wszystkie przedsięwzięcia wpływające na realizację założeń niniejszej strategii pozostają w gestii Urzędu Gminy Kroczyce czy jednostek organizacyjnych gminy.

11.1 Wskaźniki produktu i rezultatu

Wskaźniki produktu i rezultatu odnoszą się bezpośrednio do zdefiniowanych kierunków działań, co przedstawia poniższa tabela. Dla każdego ze wskaźników zaproponowano źródło pomiaru. Dopuszcza się możliwość zmiany wskaźnika i/lub źródła pomiaru w trakcie realizacji strategii, jeśli obowiązujące warunki nie pozwolą na monitorowanie wskaźnika w zaproponowanej formie.

Dla kilku kierunków działań wskaźniki nie zostały zdefiniowane, przyjęto bowiem, że działania te są strategiczne z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju całej gminy i dają rezultaty w szerszej perspektywie.

W przypadku kilku wskaźników rezultatu świadomie zrezygnowano z ich monitorowania, ponieważ jedynym miarodajnym wskaźnikiem byłaby liczba osób korzystających z infrastruktury. Nie ma jednak w tym wypadku wiarygodnej metody pomiaru. Badania ruchu obarczone są bardzo dużym błędem i losowością (zależność np. od pogody), monitorowanie wskaźników uznano w tym wypadku za bezcelowe.

Tabela 18 Wskaźniki produktu i rezultatu

Kierunki działań zdefiniowane w ramach celu strategicznego C.1.		Wskaźnik produktu	Wskaźniki rezultatu
C.1.1.	K.D.1.1.1. Diagnoza potrzeb edukacyjnych mieszkańców. K.D.1.1.2. Organizacja kursów edukacyjnych dla mieszkańców gminy w zakresie zdiagnozowanych potrzeb, przy uwzględnieniu otrzymania zewnętrznego dofinansowania.	Liczba przeprowadzonych kursów edukacyjnych dla mieszkańców [szt.] <i>Źródło: raport z przeprowadzonych szkoleń</i>	Liczba mieszkańców, którzy wzięli udział w kursach edukacyjnych [osoba] <i>Źródło: listy obecności</i>
C.1.2.	K.D.1.2.1. Kontynuacja budowy placów zabaw. K.D.1.2.2. Rozbudowa ścieżek rowerowych. K.D.1.2.3. Organizacja tras nordic walking oraz tras do narciarstwa biegowego. K.D.1.2.4. Kontynuacja organizacji imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców i turystów. K.D.1.2.5. Aktywne wsparcie Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka. K.D.1.2.6. Wykorzystanie zaangażowania społecznego członków Kół Gospodyń Wiejskich. K.D.1.2.7. Podjęcie prób aktywizacji młodzieży w kształtowaniu życia społecznego w gminie.	Liczba wybudowanych placów zabaw [szt.] <i>Źródło: protokół odbioru/dokumentacja powykonawcza</i> Długość nowych ścieżek rowerowych [km] <i>Źródło: protokół odbioru/dokumentacja powykonawcza</i> Długość nowych tras nordic walking oraz tras do narciarstwa biegowego [km] <i>Źródło: protokół odbioru/dokumentacja powykonawcza</i> Liczba zorganizowanych imprez [szt.] <i>Źródło: raport z działalności Domu Kultury i innych jednostek organizacyjnych</i> Wartość dotacji przeznaczonych na wsparcie Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka i KGW [PLN] <i>Źródło: sprawozdanie z wykonania budżetu gminy</i> Liczba inicjatyw społecznych/kulturalnych/rekreacyjnych udostępnionych młodzieży [szt.] <i>Źródło: raport z działalności Domu Kultury i innych jednostek organizacyjnych</i>	Liczba inicjatyw zorganizowanych przez KGW [szt.] <i>Źródło: raport z działalności KGW</i> Liczba młodzieży zaangażowanej w życie społeczne gminy [osoba] <i>Źródło: raport z działalności Domu Kultury i innych jednostek organizacyjnych</i>
C.1.3.	K.D.1.3.1. Systematyczne uzupełnianie wyposażenia placówek wychowawczych	Liczba nowego wyposażenia placówek wychowawczych i edukacyjnych [szt.] <i>Źródło: faktury VAT/protokoły przekazania</i>	Liczba wychowanków placówek korzystających z nowego wyposażenia i pomocy naukowych

	i edukacyjnych. K.D.1.3.2. Dopuszczenie placówek wychowawczych i edukacyjnych w pomoce naukowe (stosownie do identyfikowanych potrzeb).	Liczba zakupionych pomocy naukowych [szt.] <i>Źródło: faktury VAT/protokoły przekazania</i>	[osoba] <i>Źródło: lista uczniów/wychowanków</i>
C.1.4.	K.D.1.4.1. Diagnoza potrzeb w każdym sołectwie. K.D.1.4.2. Konsultacje społeczne z zainteresowanymi stronami. K.D.1.4.3. Wybór formy opieki preferowanej przez gminę i możliwej do ewentualnego wsparcia ze środków zewnętrznych. K.D.1.4.4. Patronat nad organizacją opieki (stopień zaangażowania gminy zależny będzie od wybranej formy opieki).	Liczba zorganizowanych punktów opieki dla dzieci do lat 3 [szt.] <i>Źródło: raport przygotowany przez wyznaczonego pracownika UG</i>	Liczba dzieci do lat 3, które znalazły opiekę w nowych punktach [osoba] <i>Źródło: raport przygotowany przez wyznaczonego pracownika UG</i>
C.1.5.	K.D.1.5.1. Analiza potencjalnych możliwości dofinansowania projektów. K.D.1.5.2. Systematyczny monitoring harmonogramów konkursów. K.D.1.5.3. Aktywne aplikowanie o środki. K.D.1.5.4. Wyłonienie wśród struktur UG Kroczyce osoby odpowiedzialnej za organizację działań poza inwestycyjnych.	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie projektów [szt.] <i>Źródło: statystyki UG</i>	Liczba wniosków o dofinansowanie pozytywnie rozpatrzonych merytorycznie [szt.] <i>Źródło: statystyki UG</i> Wartość przyznanych dotacji [PLN] <i>Źródło: statystyki UG</i>
C.1.6.	K.D.1.6.1. Konieczność regulacji stanu prawnego dróg lokalnych. K.D.1.6.2. Modernizacja dróg lokalnych. K.D.1.6.3. Modernizacja infrastruktury związanej z pasem drogowym (kanalizacja deszczowa, chodniki, etc.).	Długość dróg lokalnych o uregulowanym stanie prawnym [km] <i>Źródło: dokumentacja ewidencyjna gminy</i> Długość zmodernizowanych dróg lokalnych [km] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i> Liczba inwestycji związanych z modernizacją infrastruktury związanej z pasem drogowym [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i>	Brak
C.1.7.	Promocja gminy, jako miejsca przyjaznego osiedlaniu się oraz gminy przyjaznej rodzinie.	Liczba przeprowadzonych kampanii promujących gminę [szt.] <i>Źródło: raport przygotowany przez wyznaczonego</i>	brak

		<i>pracownika UG</i>	
C.1.8.	<p>K.D.1.8.1. Podjęcie starań o przywrócenie posterunku policji.</p> <p>K.D.1.8.2. Systematyczne uzupełnianie infrastruktury i wyposażenia OSP.</p> <p>K.D.1.8.3. Rozbudowa oświetlenia ulicznego.</p> <p>K.D.1.8.4. Rozbudowa systemu gminnego monitoringu.</p>	<p>Liczba zakupionego wyposażenia na potrzeby OSP [szt.] <i>Źródło: faktury VAT/protokoły przekazania</i></p> <p>Liczba udostępnionych nowych punktów oświetlenia ulicznego [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i></p> <p>Liczba udostępnionych nowych punktów monitoringu [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i></p>	<p>Liczba strażaków mających dostęp do nowego wyposażenia [osoba] <i>Źródło: lista zrzeszonych w ramach OSP czynnych strażaków</i></p> <p>Liczba wykroczeń popełnianych na terenie gminy [szt.] <i>Źródło: statystyki policji</i></p>
C.1.9.	<p>K.D.1.9.1. Modernizacja dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</p> <p>K.D.1.9.2. Budowa rezerwowych ujęć wodnych.</p> <p>K.D.1.9.3. Budowa kanalizacji.</p> <p>K.D.1.9.4. Budowa oczyszczalni ścieków.</p>	<p>Długość zmodernizowanych dróg lokalnych [km] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i></p> <p>Liczba nowych ujęć wodnych [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i></p> <p>Długość nowej sieci kanalizacyjnej [km] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i></p> <p>Liczba nowych oczyszczalni ścieków [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i></p>	<p>Liczba nowych przyłączy do sieci kanalizacyjnej [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i></p> <p>Liczba odprowadzonych ścieków [dam³] <i>Źródło: raporty własne oczyszczalni</i></p> <p>Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej z liczby ludności ogółem [%] <i>Źródło: dane GUS i dokumentacja powykonawcza</i></p>

Kierunki działań zdefiniowane w ramach celu strategicznego C.2.		Wskaźnik produktu	Wskaźniki rezultatu
C.2.1.	<p>K.D.2.1.1. Stworzenie ewidencji podmiotów rolniczych z potencjałem ekologicznym).</p> <p>K.D.2.1.2. Organizacja spotkań grup roboczych.</p> <p>K.D.2.1.3. Organizacja szkoleń przy dofinansowaniu ze środków zewnętrznych.</p> <p>K.D.2.1.4. Zaangażowanie w procesie zawiązywania współpracy Kół Gospodyń Wiejskich.</p> <p>K.D.2.1.5. Organizacja wyjazdów studyjnych KGW do gmin prezentujących dobre praktyki.</p>	<p>Liczba zorganizowanych spotkań roboczych [szt.] Źródło: raport ze spotkań</p> <p>Liczba zorganizowanych szkoleń [szt.] Źródło: raport z przeprowadzonych szkoleń</p> <p>Liczba wyjazdów studyjnych dla członkiń KGW [szt.] Źródło: raport z wyjazdów</p>	<p>Liczba uczestników spotkań roboczych [osoba] Źródło: lista obecności</p> <p>Liczba uczestników szkoleń [osoba] Źródło: lista obecności</p> <p>Liczba uczestników studyjnych dla członkiń KGW [osoba] Źródło: lista obecności</p>
C.2.2.	<p>K.D.2.2.1. Organizacja szkoleń z zakresu prowadzenia gospodarstw agroturystycznych, przy zewnętrznym dofinansowaniu.</p> <p>K.D.2.2.2. Organizacja szkoleń z zakresu prowadzenia ekologicznych gospodarstw rolnych.</p>	<p>Liczba zorganizowanych szkoleń [szt.] Źródło: raport z przeprowadzonych szkoleń</p>	<p>Liczba uczestników szkoleń [osoba] Źródło: lista obecności</p>
C.2.3.	<p>K.D.2.3.1. Kontynuowanie strategii promocyjnej gminy.</p> <p>K.D.2.3.2. Aktywne wsparcie działalności promocyjnej prowadzonej przez Dom Kultury w Kroczycach.</p> <p>K.D.2.3.3. Wspieranie starań o zidentyfikowanie i certyfikowanie lokalnych produktów jako produktów regionalnych.</p> <p>K.D.2.3.4. Zaangażowanie w proces promocji Kół Gospodyń Wiejskich.</p> <p>K.D.2.3.5. Wykorzystanie w procesie promocji potencjału Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Kroczycka.</p>	<p>Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych [szt.] Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG</p>	brak
C.2.4.	<p>K.D.2.4.1. Promocja gminy uwzględniająca informacje o możliwości uprawiania turystyki jesienno-zimowej.</p> <p>K.D.2.4.2. Organizacja tras nordic walking i tras narciarstwa biegowego.</p>	<p>Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych [szt.] Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG</p> <p>Długość zorganizowanych tras nordic walking i tras narciarstwa biegowego.</p>	brak

		<i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i>	
C.2.5.	K.D.2.5.1. Analiza potencjalnych możliwości dofinansowania projektów. K.D.1.5.2. Systematyczny monitoring harmonogramów konkursów. K.D.1.5.3. Aktywne aplikowanie o środki	Liczba złożonych wniosków o dofinansowanie projektów [szt.] <i>Źródło: statystyki UG</i>	Liczba wniosków o dofinansowanie pozytywnie rozpatrzonych merytorycznie [szt.] <i>Źródło: statystyki UG</i> Wartość przyznanych dotacji [PLN] <i>Źródło: statystyki UG</i>
C.2.6.	K.D.2.6.1. Kontynuowanie działań promocyjnych gminy uwzględniających promocję terenów inwestycyjnych. K.D.2.6.2. Realizacja inwestycji polegających na uzupełnieniu uzbrojenia dostępnych terenów inwestycyjnych.	Liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych [szt.] <i>Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG</i> Liczba kompleksowo uzbrojonych terenów [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i>	brak
C.2.7.	Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw.	brak	brak
C.2.8.	K.D.2.8.1. Uczestnictwo pracowników samorządowych w szkoleniach, przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania. K.D.2.8.2. Stały monitoring poziomu zadowolenia mieszkańców z obsługi w jednostkach publicznych i podejmowanie ewentualnych działań naprawczych.	Liczba szkoleń, w których udział wzięli pracownicy samorządowi [szt.] <i>Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG</i>	Liczba przeszkolonych pracowników samorządowych [osoba] <i>Źródło: lista obecności</i>

Kierunki działań zdefiniowane w ramach celu strategicznego C.3		Wskaźnik produktu	Wskaźniki rezultatu
C.3.1.	K.D.3.1.1. Stałe wspieranie działań organizacji pożytku publicznego i innych podmiotów. K.D.3.1.2. Monitoring stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w gminie. K.D.3.1.3. Wspieranie walki z kłusownictwem i nielegalną wycinką drewna.	Liczba organizacji pożytku publicznego wspartych przez gminę (również poprzez działania pozainwestycyjne) [szt.] <i>Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG</i>	Liczba przeprowadzonych inicjatyw organizacji pożytku publicznego mających na celu monitoring i ochronę stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego [szt.] <i>Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG</i>
C.3.2.	K.D.3.2.1. Budowa sieci kanalizacyjnej. K.D.3.2.2. Budowa oczyszczalni ścieków.	Długość nowej sieci kanalizacyjnej [km] <i>Źródło: dokumentacja powykonawcza/protokoły odbioru</i> Liczba nowych oczyszczalni ścieków [szt.] <i>Źródło: dokumentacja powykonawcza/protokoły odbioru</i>	Liczba nowych przyłączy do sieci kanalizacyjnej [szt.] <i>Źródło: protokoły odbioru/dokumentacja powykonawcza</i> Liczba odprowadzonych ścieków [dam ³] <i>Źródło: raporty własne oczyszczalni</i> Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej z liczby ludności ogółem [%] <i>Źródło: dane GUS i dokumentacja powykonawcza</i>
C.3.3.	K.D.3.3.1. Prowadzenie cyklicznych kampanii edukacyjnych dla mieszkańców (szczególnie w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i efektywności energetycznej). K.D.3.3.2. Prowadzenie cyklicznych kampanii edukacyjnych w sezonie turystycznym dla turystów (szczególnie w zakresie selektywnej zbiórki odpadów oraz wpływu ruchu turystycznego na zasoby kulturowo-turystyczne gminy).	Liczba przeprowadzonych kampanii [szt.] <i>Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG</i>	Liczba odbiorców kampanii [osoba] <i>Źródło: raport wyznaczonego pracownika UG na bazie szacunków</i>
C.3.4.	K.D.3.4.1. Wymiana źródeł ciepła w budownictwie indywidualnym przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania. K.D.3.4.2. Termomodernizacja indywidualnych budynków mieszkalnych przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania. K.D.3.4.3. Instalacja pomp ciepła w budynkach publicznych przy uwzględnieniu zewnętrznego dofinansowania.	Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.] <i>Źródło: dokumentacja powykonawcza/protokoły odbioru</i> Liczba budynków poddanych termomodernizacji [szt.] <i>Źródło: dokumentacja powykonawcza/protokoły odbioru</i>	Redukcja emisji CO ₂ i innych zanieczyszczeń [kg/rok] <i>Źródło: audyt powykonawczy</i>

		Liczba budynków publicznych, w których zamontowano pompy ciepła [szt.] <i>Źródło: dokumentacja powykonawcza/protokoły odbioru</i>	
--	--	--	--

11.2 Wskaźniki oddziaływania

Zdefiniowano następujące wskaźniki oddziaływania:

- Poprawa atrakcyjności warunków zamieszkania w gminie dla obecnych i potencjalnych mieszkańców.
- Standaryzacja dostępności do usług publicznych i infrastruktury technicznej w każdym sołectwie.
- Poprawa estetyki gminnego krajobrazu.
- Podniesienie jakości kapitału ludzkiego.
- Wzrost atrakcyjności gospodarczej, rolniczej i inwestycyjnej gminy.
- Podniesienie atrakcyjności oferty sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (szczególnie dla młodzieży).
- Podniesienie atrakcyjności oferty kulturalno-oświatowej na terenie gminy.
- Podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie.
- Poprawa jakości infrastruktury technicznej na terenie całej gminy.

Mimo, że co do zasady wskaźniki oddziaływania są niemierzalne i stanowią odzwierciedlenie subiektywnych odczuć obywateli, można wskazać następujące mierzalne wskaźniki, świadczące o skuteczności wdrażania strategii jako całościowego planu:

- Wzrost liczby mieszkańców gminy [osoba]
- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy [szt.]
- Wzrost liczby aktywnie produkujących gospodarstw rolnych [szt.]
- Wzrost liczby nowych inwestorów [szt.]
- Wzrost liczby turystów odwiedzających gminę [osoba]

Wszystkie wskaźniki można monitorować na bazie danych GUS, jednak nie częściej niż w okresie corocznym (dane GUS aktualizowane są maksymalnie 1 raz w roku).

12 Wdrażanie strategii

Ze względu na długookresowy charakter dokumentu, wdrażanie założeń strategii jest procesem ciągłym i wymagającym stałego monitorowania. Wdrażaniu strategii towarzyszyć musi jej ciągła ewaluacja, prowadzona w oparciu o pozyskiwane informacje dotyczące rozwoju gminy, skutków prowadzonych działań i ich odbiorze społecznym.

Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie Strategii Rozwoju będzie Urząd Gminy Kroczyce.

Do najważniejszych zadań w zakresie wdrażania strategii należeć będzie:

- Monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w strategii - działanie realizowane będzie w całym okresie trwania strategii, na bieżąco dla każdego działania inwestycyjnego i pozainwestycyjnego indywidualnie.
- Weryfikacja założeń strategii i jej ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań.
- Prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja okresowych informacji na temat realizacji strategii.

Za realizację poszczególnych projektów odpowiedzialni będą właściwi beneficjenci (w większości Gmina Kroczyce). W przypadku projektów własnych Gminy Kroczyce oraz jednostek organizacyjnych gminy, przygotowanie i wdrożenie projektu spoczywać będzie na pracownikach właściwych referatów Urzędu Gminy lub dyrektorach właściwych jednostek organizacyjnych. Ponadto, w kompetencjach wyznaczonego przez Wójta Gminy referatu leżeć będzie gromadzenie sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć i postępów w realizacji całej strategii. Wyznaczony referat będzie przekazywał Wójtowi zbiorcze sprawozdanie z realizacji strategii wraz z ewentualnym wnioskiem o konieczności aktualizacji dokumentu. Na podstawie otrzymywanych danych, Wójt Gminy będzie przedstawiał Radzie Gminy informację o stopniu realizacji Strategii Rozwoju Gminy lub o konieczności jej aktualizacji. W przypadku konieczności dokonania aktualizacji dokumentu Wójt Gminy powoła zespół ds. aktualizacji strategii i/lub zleci aktualizację zewnętrznemu podmiotowi.

13 Polityka promocji i komunikacji

Efektywna realizacja Strategii wymaga wdrażania w układzie wielopodmiotowym, co umożliwi optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich oraz instytucjonalnych. Realizacja większości projektów strategicznych lub też ich późniejsze funkcjonowanie wymaga współdziałania mieszkańców i innych podmiotów uczestniczących w lokalnym życiu społecznym.

Podjęcie partycypacyjne w procesie zarządzania strategicznego zakłada aktywne uczestnictwo środowisk lokalnych, przedsiębiorstw, instytucji, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, jak również podmiotów zewnętrznych (instytucje regionalne, krajowe, międzynarodowe). Podstawowa korzyść podejścia partycypacyjnego wiąże się ze skutecznym dopasowaniem realizowanych projektów do potrzeb społeczności lokalnych oraz zapewnia niezbędne ich zaangażowanie w proces wdrażania strategii. Między innymi z tego powodu w kierunkach działań sformułowanych w strategii często występuje konieczność diagnozy konkretnych potrzeb, która powinna zostać przeprowadzona na bazie badania opinii mieszkańców.

Niniejsza strategia przed przyjęciem przez Radę Gminy skonsultowana została zarówno z jej członkami, jak i przedstawicielami samorządu i społeczności lokalnej. Po przeanalizowaniu zgłoszonych uwag i konstruktywnej dyskusji opracowano ostateczną wersję dokumentu, uwzględniającą wszystkie zastrzeżenia. Po przyjęciu dokumentu przez Radę Gminy należy w kolejnym kroku przedstawić treść strategii wszystkim zainteresowanym mieszkańcom. Kampania informacyjna zawierała będzie co najmniej następujące działania:

- Umieszczenie na plakatach i/lub ulotkach informacji o przyjęciu strategii wraz z podaniem źródła internetowego do elektronicznej wersji dokumentu. Proponuje się kolportaż plakatów/ulotek na terenie jednostek organizacyjnych gminy, w siedzibach OSP oraz kościołach.
- Umieszczenie informacji o przyjęciu strategii na stronie internetowej gminy.

Elektroniczna wersja strategii powinna zostać opatrzona krótkim wstępem, który w jasny sposób, językiem niespecjalistycznym pozwoli na wyjaśnienie wszystkim mieszkańcom:

- Po co strategia powstała?
- Jakie są główne założenia strategii?
- Jaką rolę w realizacji strategii pełnią mieszkańcy gminy?

Komunikat powinien ponadto zawierać dane kontaktowe do wyznaczonego przez Wójta pracownika UG Kroczyce, do którego mieszkańcy będą mogli kierować ewentualne pytania czy wątpliwości dotyczące realizowanej strategii.

Prawidłowo realizowana w ramach strategii polityka promocyjno-informacyjna powinna zapewnić:

- wyjaśnienie mieszkańcom lub innym grupom interesariuszy korzyści płynących z wdrażania poszczególnych kierunków działań,
- dostęp do informacji na temat ewentualnych problemów związanych z wdrażaniem strategii,
- możliwość wyrażania interesariuszom strategii własnych opinii.

Konieczne jest systematyczne przekazywanie informacji na temat podejmowanych działań i osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu, np. w formie raportu z monitoringu strategii.

Podstawowe obszary działań w zakresie komunikacji dwustronnej i współpracy władz gminy ze społecznością lokalną to:

- informacja o postępach we wdrażaniu Strategii - mieszkańcy będą mieli możliwość uzyskania informacji o aktualnym zaawansowaniu we wdrażaniu strategii bezpośrednio w Urzędzie lub poprzez stronę internetową Urzędu,
- podjęcie współpracy z mediami lokalnymi - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku.

14 Monitoring i aktualizacja

Strategia Rozwoju Gminy Kroczyce na lata 2015-2020 stanowi dokument otwarty, który poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań.

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiąganych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

Komórką odpowiedzialną za prowadzenie stałego monitoringu będzie Referat wskazany przez Wójta Gminy, którego zadaniem będzie pozyskiwanie niezbędnych danych umożliwiających monitoring Strategii, a następnie ich przetwarzanie i przygotowywanie raportu o stanie realizacji Strategii. W cyklu dwuletnim (od dnia uchwalenia strategii przez Radę Gminy) zwoływane będzie spotkanie robocze, podczas którego weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem Strategii, w szczególności:

- osiągalność zakładanych wskaźników,
- wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na przyjęte cele i priorytety,
- harmonogram realizowanych przedsięwzięć,
- możliwości budżetowe gminy do dalszej realizacji strategii.

W przypadku znacznej dysproporcji pomiędzy założeniami strategii a realnymi efektami jej realizacji, powołany zostanie Zespół ds. realizacji strategii rozwoju gminy, którego rolą będzie podjęcie kroków zmierzających do odwrócenia niekorzystnych czynników. Jeżeli zaistnieje konieczność aktualizacji dokumentu, Wójt zwoła Zespół Zadaniowy oraz zorganizuje konsultacje społeczne z partnerami zaangażowanymi w realizację strategii. W kolejnym kroku propozycja zaktualizowanej strategii przedłożona zostanie do konsultacji Radzie Gminy. Po opracowaniu kompletnego dokumentu aktualizacja zostanie przyjęta uchwałą Rady Gminy.

15 Spis rysunków i tabel

Spis rysunków

Rysunek 1 Proces zarządzania strategicznego w gminie	5
Rysunek 2 Położenie Gminy Kroczyce na tle Powiatu Zawierciańskiego	8
Rysunek 3 Poziom liczby ludności w latach 2010-2014.....	9
Rysunek 4 Wahania liczby ludności w miejscowościach gminy Kroczyce w latach 2010-2015, stan na 31.12 2010-2014 r. oraz 19.02.2015 r.	10
Rysunek 5 Poziom przyrostu naturalnego w Gminie Kroczyce w latach 2010-2014	11
Rysunek 6 Graficzne ujęcie zależności pomiędzy realizacją wizji i misji a zdefiniowanymi celami..	41

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności gminy, zameldowania na pobyt stały, stan na 20.02.2015 r. oraz 31.12.2014 r., 31.12.2013 r., 31.12.2012 r., 31.12.2011 r., 31.12.2010 r.	9
Tabela 2 Prognoza liczby mieszkańców Powiatu Zawierciańskiego w latach 2015-2050.....	11
Tabela 3 Przyrost naturalny w Gminie Kroczyce w latach 2010-2014, stan na 31.12	11
Tabela 4 Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku	12
Tabela 5 Prognoza salda migracji oraz przyrostu naturalnego w Powiecie Zawierciańskim w latach 2015-2050	12
Tabela 6 Struktura gruntów na terenie Gminy Kroczyce	15
Tabela 7 Atrakcje turystyczne gminy Kroczyce	17
Tabela 8 Liczba wpisów wg sekcji działalności gospodarczej, stan na 2013 r.	22
Tabela 9 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w Gminie Kroczyce, wg sektorów własnościowych w latach 2010-2013	23
Tabela 10 Analiza SWOT dla obszaru społeczeństwo	29
Tabela 11 Analiza SWOT dla obszaru gospodarka	30
Tabela 12 Analiza SWOT dla obszaru środowisko naturalne.....	32
Tabela 13 Macierz dla obszaru społeczeństwo	33
Tabela 14 Macierz dla obszaru gospodarka	34
Tabela 15 Macierz dla obszaru środowisko naturalne	35
Tabela 16 Cele i kierunki działań	42
Tabela 17 Matryca logiczna powiązania dokumentów strategicznych wyższego rzędu z celami strategicznymi Gminy Kroczyce	47
Tabela 18 Wskaźniki produktu i rezultatu.....	58